د اسلام څلورم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۴)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

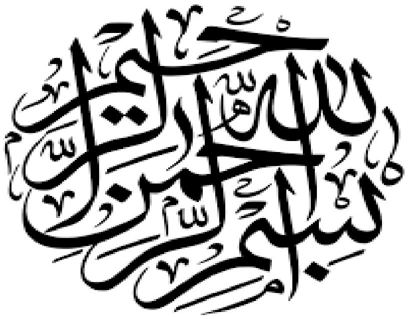

کتاب پېژندنه:

نوم : -------------- د علي (رضي الله عنه) سيرت.

ليکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتين).

ژباړن : -------------- خپله ليکوال.

ټايپ : -------------- حبل الله (المتين)

ډيزاين او PDF : --------- N. RASOOLI

کال: --------------- ۱۳۹۸ هجري لمريز

د خپرولو شميره: --------- (۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... صفحه
د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه: .... (۱)
د علي رضي الله عنه اسلام راوړل: .... (۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه: .... (۳)
د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه: .... (۳)
د علي رضی الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه: .... (۵)
د علي رضي الله عنه نومونه دا دي: .... (۵)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه: .... (۶)
د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟: .... (۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه: .... (۸)
د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسد الله ﷺ او اسد رسول الله ﷺ القاب: .... (۸)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه: .... (۱۱)
او د بدر غزا ته تياري نيول: .... (۱۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه: .... (۱۳)
د بدر غزا شروع کيدل: .... (۱۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه: .... (۱۶)
د بدر غزا: .... (۱۶)
د بدر د غزا پيل: .... (۱۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه: .... (۲۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه: .... (۲۳)
او د خندق غزا کې بهادري: .... (۲۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه: .... (۲۶)
د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله صلی الله عليه وسلم. .... (۲۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه: .... (۲۸)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه: .... (۳۱)
غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت: .... (۳۱)
د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه: .... (۳۳)
د خيبر غزا: .... (۳۳)
غزوة خيبر اوله برخه: .... (۳۳)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه: .... (۳۶)
او د خيبر د غزا دوهم جزء: .... (۳۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه: .... (۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خیبر د غزا (۳) برخه: .... (۳۹)
رسول الله ﷺ معجزة: .... (۳۹)
د علي رضي الله عنه د سیرت (۱۷) برخه: .... (۴۱)
د اهل بیتو نذر او روژه: .... (۴۱)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۸) برخه: .... (۴۴)
د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب: .... (۴۴)
د رسول الله ﷺ د (حسنینو رضي الله عنهم) سره محبت: .... (۴۴)
د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۹) برخه: .... (۴۶)
او حسنینو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت: .... (۴۶)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۰) برخه: .... (۴۷)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۱) برخه: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه انصاف: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۲) برخه: .... (۵۰)
(1) شیعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي: .... (۵۰)
(2) یو شیعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښیرا او سمد ستي مړ کیدل: .... (۵۰)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (2۳) برخه: .... (۵2)
د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې: .... (۵2)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

← د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.
علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبدالمطلب لمسی دی.
مجاهد بن جبير ابو الحجاج رضي الله عنه نه روايت دی•: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډېر تنګدسته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وويل: ستا د ورور يعنې ابو طالب بچي زيات دي ډېر په تکليف دی نو که زه او ته دواړه ورغلي وای او يو يو نفر مو ترې بيولی وای او د قحط سالۍ تر خلاصيدو پورې مو ورته کفالت کړی وای نو تا به د وروروليۍ او ما د تره ولۍ حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وويل: ډېره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته يې پيشکش وکړ، چې ستا اولاد زيات دی او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به يو يو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به يې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وويل: ډېره ښه خبره ده خو عقيل رضي الله عنه به نه بيايئ نور که هر يو بيايئ خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بوتلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو ؤ نو د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځليده، ځکه چې تربيه يې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

← رسول الله ﷺ به د خپلو لورګانو (لوڼو) بي بي رقية رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمې رضي الله عنها سره يو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعليم او ادب له پاره يې هم ورته پوره توجو کوله.
دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم يو غيرتي، ذهين، هوښيار او با ادبه ماشوم ؤ د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ويل چې کوم نابغه يا علّامه دی چې لويان به يې عقل ته حيران وه او ولې به هوښيار نه وي چې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها غيږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د رحمة للعالمين تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.
ولې به هوښيار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقية رضي الله عنها او فاطمې رضي الله عنها سره يې يو ځای لوبې کړې وي.
← د عبدالله ابن عباس رضي الله عنهما نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمايل: چې زه کله لس کلنۍ ته نژدې شوم نو د دوشنبې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ويل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنين بي بي خديجې رضي الله عنها وربانديې څه شي واچول او غيږ کې يې ونيولو.

• ذکره ابن اسحاق في کتابه، و ايضاً في البدايه والنهايه ج (۳) ص ۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله ﷺ ورته د جبراییل (ع) د راتلو قصه بیان کړه، نو چې رسول الله ﷺ ته بي بي خدیجې رضي الله عنها تسلي ورکړه چې تا به الله ﷻ هیڅکله ضایع نه کړي ته صله رحمي لري، ته بیوزلو سره کومکونه کوې، ته رښتیا وایې نو چې د رسول الله ﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وکړه: چې په تا څه چل شوی دی؟ زه خو ډیره خپه شوم نو رسول الله ﷺ راته وویل: ته مه خپه کیږه هیڅ کوم بده خبره نشته نو بیا یې راته اسلام پیش کړ، چې الله یو دی شریک نه لري، زه د الله ﷻ رسول ﷺ شوم تاسو باید د لاة، مناة او عزي عبادت ونه کړئ د مرګ نه بعد ژوندون حق دی، علي رضي الله عنه فرمايي: رسول الله ﷺ ما سره ډیر په مینه خبرې وکړې اخرت کې حساب کتاب کیږي نو بیا به مسلمانان جنت ته او کافران دوزخ ته ځي.

➥ علي رضي الله عنه فرمايي: ما د رسول الله ﷺ خبرې په غور واوریدلې بیا مې ورته وویل: چې ما خو له دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوریدلي، نو که ستا خوښه وي نو زه به یو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وکړم نو رسول الله ﷺ راته وویل: نه پام چې هغه خبر نه کړې زما په تا باندې باور ؤ چې ته یو ذهین او هوښیار هلک یې او ته به پخپله دغه فیصله وکړې نو ځکه مې تا ته دغه د راز خبره وکړله که ته خپل پلار خبر کړې هغه به تا منع کړي نو تاته پخپله سوچ او فکر پکار دی،

➥ علي رضي الله عنه فرمايي: چې زه بیګاه ته توله شپه ویده نه شوم او د خپل پلار او نیکه د بتانو د عبادت خبرې مې زړه کې ګرځیدلې، نو دا فکر مې کاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ کړي دي او بیا عبادت ورته کوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه کړم تر هغې چې صبا شو نو زه بیا رسول الله ﷺ مخ ته حاضر شوم نو بیا مې ترې پوښتنه وکړه: چې یو ځل بیا راته هغه پرونۍ خبره وکړه نو رسول الله ﷺ راته بیا په تفصیل د نبوت خبره بیان کړه او زه مسلمان شوم.

➥ لږ وخت بعد رسول الله ﷺ غوښتل لمونځ اداء کړي او أم المؤمنین بي بي خدیجه رضي الله عنها هم ورسره څنګ کې ودریدله نو ما ترې پوښتنه وکړه چې دا کوم عمل دی تاسې یې د کولو اراده کړې؟ نو رسول الله ﷺ راته د لمونځ خبره وکړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ کولای شو،

نو ما هم ځان پاک کړ او دوئ سره په لمانځه ودریدم او دغه د سې شنبې ورځ وه یعني د نبوت په دوهمه ورځ اولنی لمونځ په جمع ما او أم المؤمنین خدیجې رضي الله عنها د رسول الله ﷺ سره په جمع اداء کړ.

➥ نو علي رضي الله عنه فرمايي: چې په نارینه وو کې اولنی مسلمان ابوبکر رضي الله عنه او په ښځو کې اولنۍ مسلمانه بي بي خدیجه او په هلکانو کې اولنی مسلمان زه او په جینکیانو کې رقیه رضي الله عنها، ام کلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو کې اول مسلمان زید رضي الله عنه بن حارثه ؤ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه.

← او د اياس رضي الله عنه بن عفيف د نيکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

← د اسماعيل بن اياس بن عفيف رضي الله عنه نه روايت دی•: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبارؤ او د حج موسم کې به زه راتلم او شيان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په مِنَی کې ؤ چې څه شې ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد، چې د خيمې په شان يو څپر نه راووت او د قبلې طرف ته ودريد، چې لمونځ وکړي نو ور پسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودريدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودريد، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أی عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندې ښکاره شو.

← نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايي چې زه الله ﷻ رسول ﷺ را ليږلی يم او وايي: چې ان شاء الله دغه دين به کامياب کيږي او د کِسرَی او قيصَر ماڼی او خزانې به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ور باندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ور باندې ايمان راوړی دی.

← بيا به چې عفيف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوئ سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تأخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت ؤ چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی ؤ خو لا قبول کړی يې نه ؤ.

← ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسد بن عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحی بن عفيف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست ؤ چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت ؤ نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لږ را پورته شو نو په لمانځه ودريد بيا ګورم چې يو ماشوم منډې راوهلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته څنګ کې ورسره ودريد؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شاته ودريدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړه نو دوئ دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدې ته ښکته شول، نو دوئ دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفر بن جعفر بن ابی طالب، و اخرجه و اخرجه الحاکم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابه حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلايل النبوة ج2ص161، [9/24, 11:30 PM]

(c) ketabton.com: The Digital Library

← نو یحی بن عفیف رضي الله عنه وایي: ما عباس رضي الله عنه ته وویل: د کعبې په رب ﷻ قسم دا خو ډیر لوی کار دی ماته خو ډیر لوی ښکاره شو.

دا کوم دین دی چې ډیره غوره طریقه باندې عبادت دی پکې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وویل: چې ته څه وایې چې یو لوی کار دی؟

ته پوهیږې چې دا څوک دي؟
← دا یو زما وراره محمد بن عبد الله ﷺ دی او دا ښځه خدیجه بنت خویلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بل ورور ابو طالب زوی دی علي رضي الله عنه نو میږي.
زما دا وراره ماته وایي: چې ستا الله ﷻ هغه دی چې ځمکې اسمانونه یې پیدا کړي دي مړه کول او ژوندي کول کوي.

او وایي: چې دا هماغه دین دی چې ابرهیم علیه السلام ته ورکول شوی ؤ.
او زما دا وراره وایي: چې دغه دین به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپریږي؛ خو تر اوسه چا غیر د دغه درې تنو (کسانو) څخه نه دی قبول کړی،
بیا ابن جریر رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روایت کړی دی: چې دغه وخت کې د علي رضي الله عنه عمر د لسو کالو نه ؤ پوره شوی.

← د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روایت دی: چې په ښځو کې اول مسلمانه بي بي خدیجة بنت خویلد رضي الله عنها وه ځوانانو کې ابوبکر رضي الله عنه او ماشومانو کې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وویل: چې تر څو ما درته نه وي ویلي نو څوک درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همدا سې د خپل پلار ابو طالب له ویرې هم اسلام راوړل پټ ساتلی ؤ،
← خو یوه ورځ د رسول الله ﷺ په کور کې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوی دی نو ابو طالب د رسول الله ﷺ کور ته داخل شو او علي رضي الله عنه یې په لمانځه ولید او په غور یې ورته کتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د سترګو په کونجو کې ولید، خو لمونځ یې ښه په اطمینان اداء کړ، نو چې لمونځ یې خلاص کړ نو پلار یې ابو طالب ترې پوښتنه وکړه ایا ته هم مسلمان شوی یې؟

← نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلی جواب ورکړ: هو پلار جانه د دوزخ اور او حساب کتاب ډیر سخت دی زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغورې خو ابو طالب فقط دومره ورته وویل: چې ته مسلمان شوی یې؟ نو د خپل د تره زوی محمد ﷺ لنګ دې مظبوط کړ؟ یعنې مرستندویه یې شه او نور یې څه ونه ویل او پورته شو او ولاړ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضی الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نومونه دا دي.

اسدالله و اسد رسول‌الله صلی الله علیه وسلم،
ابو تراب،حيدر، ابوالحسنين، اميرالمؤمنين،
المرتضی،
داسې نور القاب هم شته.

➥ د حُبَّـهٔ عُرْنِـیْ نـه روايـت دی: چـې يـوه ورځ اميرالمـؤمنين علـي رضـي الله عنـه بـن ابـي طالـب پـه ممبـر خطبة ويله چې په خندا شو تر دې چې غاښونه مبارک يې ښکاره شول بيا يې وفرمايل•:

کلـه چـې زه مسـلمان شـوم او مـا لـه رسـول الله ﷺ سـره پـټ لمـونځ اداء کولـو او تـر دې وروسـته رسـول الله ﷺ زمـا پـلار تـه د کـوم خـاص دعـوت نـه ؤ ورکـړې نـو زه رسـول الله ﷺ سـره [بطـن النخلـة] مقـام کـې پـه لمانځـه ولاړ وم چـې پـلار مـې ابـي طالـب راغـی نـو چـې مـونږ سـلام وګرځولـو ، نـو پـلار مـې رسـول الله ﷺ تـه وويـل: وراره تاسو څه شی کول؟ دا خو نوې طريقه ده نو بيا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نـو زمـا پـلار ورتـه وويـل: وراره تاسـې چـې کـوم عبـادت کـوئ کـوم عيـب يـا کـوم مشـکل ماتـه نـه لـري؛ خـو دا چـې تاسـې سـجده کـې سـر پـه مځکـه کيـږدئ او روسـته برخـه مـو جيګـه نيـولې وي نـو دا زمـا نـه ولاکـه کيـږي، نـو علـي رضـی الله عنـه بيـا وخنـدل او ويـې ويـل: مـا وغوښـتل چـې خپـل پـلار تـه ووايـم چـې تـه خـو يـو ځل د دې تجربه هم وکړه.

پـه خپـل لاس جـوړ شـوي بتـانو تـه خـو هـر سـهار وختـي پـه ګونـډو يـې او خپـل رب ﷻ تـه سـجده درتـه سـخته ښکاره کيږي؟

نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې يې راته وويل: پام کوه چې څه ونه وايې.
بيـا علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: زه د الله ﷻ شـکر اداء کـوم چـې زمـا څخـه څـوک رسـول الله ﷺ پسـې لمـونځ کولو کې نه دی وړاندی شوی.

➥ د علي رضي الله عنه نه روايت دی: چې کله دغه آيات مبارک نازل شو
[وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الأَقْرَبِيْنَ]
ترجمـه: خپـل نـژدې خپلـوان د الله د عـذاب نـه وويـروه نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمايـل: چـې صـبا تـه يـو پسـه حلال کړه او ډوډی تياره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نـو مـا همداسـې وکـړل پسـه مـې حـلال کـړ، ډوډی يـې تيـاره کـړه او شـهد مـې هـم راوړل او د ټولـو خپلوانـو کورونـو تـه ولاړم او خبـر مـې کـړل چـې د صـفا غونـډی سـره راجمـع شـئ نـو هغـوئ ټـول هلتـه راجمـع شـول او رسول الله ﷺ ماته وويل:

• مأخوذ من کتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو ښه په مړه خېټه خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د ګوټو ځایونه پکې معلومیدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بیا رسول الله ﷺ راته وویل: شهد راوړه او ماشهد راوړل او ټولو ښه ډیر وڅښل خو بلکل کم نه شول نو بیا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او یو ځل بیا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابولهب خبرې شروع کړې او ویې ویل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو ولیدل چې ډوډۍ او شهد بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بیا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنګه راغوښتي ؤ نو ،

بیا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته یې وویل: چې صبا ته بیا پسه حلال کړه ډوډۍ تیاره کړه او شهد راوړه او ټول خپلوان بیا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضی الله عنه فرمایي:

ما همداسې وکړل ډوډۍ مې تیاره کړه شهد مې راوړل او ټول خپلوان مې را وغوښتل کله چې را غونډ شول ډوډۍ یې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ویې فرمایل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووایم چې له دې غره شاته دښمن د حملې کولو او په تاسو د یرغل کولو اراده لري تاسو به یې ومنئ؟

نو ټولو په یو غږ وویل: هو ته رښتونی یې تا کله هم دروا غ نه دي ویلي نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ویروم، تاسو ایمان راوړی او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ.

نو ابو لهب لعین اوچت شو او ویې ویل: تباه شې تا مونږ د دې له پاره را غوښتي یو؟ نو په دې طریقه دغه لعین د رسول الله ﷺ خبرې اخلال کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت یدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او د ده د ښځې ام جمیل بدي پکې بیان شوی دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه یو اسد الله ﷻ و اسد رسولله ﷺ

یعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.

دا لقب څرنګه ورته ورکول شو؟

اخیرې برخه کې به ور باندې پوهه شئ.

هغه وخت کې داسې نه وه چې هر کوځه ډب او ګیدړ ته دې د بهادری، ایمانداری، تقوی، ایثار، قرباني، شهامت او غیرت لقب یا میډال ورکړل شي، بلکې په رښتیا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کیدل چې یو له هغوئ څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته داسې یوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خو یې آس ځغلول، توره چلول، غشي ویشتل او غیره نیول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزاء کې ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ شو خو اول د بدر غزا په څو برخو ویشو او اخري برخه کې به پوه شی چې علي رضي الله عنه څنګه دغه لوړ قیمته لقب وګټلو ؟
تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شریکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) میلادي (13) مارچ کې پیښه شوې ده.
د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟

➥ کله چې رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني یې مکه مکرمه کې د قریشو مشرکینو غصب کړې وه او رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو، نو په دې خاطر مسلمانانو بيخي زيات تکاليف لوړې او تندې برداشت کړلې، نو رسول الله او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قريش به د دوئ په مالونو تجارتونه کوي شام ته به يې وړي او هلته به يې خرڅوي او په پيسو به يې نور شيان را نيسي نو ځکه رسول الله ﷺ غوره وګڼله چې د قريشو لار کې کمين ونيسي او مالونه تري را وګرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قريشو ته خپل زور او قوت وښايې، نو رسول الله ﷺ د مديني منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه وربانډې شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلی الله علیه وسلم هلته د [ذالعشيرة] مقام ته ورسيد نو معلومه شوه چې د قافلې ډيرې ورځې شوې چې تيره شوې ده نو په دې خاطر رسول الله ﷺ بيرته را ستون شو خو رسول الله ﷺ دغه لار باندې د نبوت نه وړاندې ډير سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلوميدله چې دغه قافله به بيرته څومره وخت کې راځي،

نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نژدې شو نو رسول الله ﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوئ د معلوماتو راوړلو له پاره وليږل يو صحابي (محمد طلحه بن عبيد الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعيد ابن زيد رضي الله عنه) وه.

دغه دوه تنه هلته ولاړل او لار يې څارله چې د ابوسفيان په مشرۍ قافله وربانډې تيره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلويښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډيره تيزۍ سره مديني ته راغلل او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړ چې قافله را رسيدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوښانو قافله بار وه نو خامخا به يې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول الله ﷺ بيا يو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] وليږلو، چې يو ځل بيا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بيا خبر راوړ چې رښتيا هم قافله دمه په دمه روانه ده،

نو رسول الله ﷺ بيا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې مونږ يو خواته ځو که چا سره سورلۍ وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه يې نه مجبوروم نو بيا رسول الله ﷺ (12) رمضان باندې د مديني منورې نه ووت او مدينه منوره کې يې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ټول (70) اوښان او فقط دوه اسونه ورسره وو، چې يو آس د زبير ابن عوام رضي الله عنه او بل د مقداد بن الاسود الكندي رضي الله عنه وه.

او چې هرو درې کسانو باندې يو اوښ ؤ او وار په وار به ور باندې سپريدل، نو د رسول الله ﷺ برخه کې علي رضي الله عنه او ابو لبابه رضي الله عنه رسيدلي وو، کله چې د علي رضي الله عنه او ابو لبابه د سپريدلو وار راغی نو دوئ دواړو به انکار وکړ چې يا رسول الله ﷺ ته په ټوله لار سپرېږه او مونږ دواړه ځوانان او تکړه يو، مونږ دواړه به پياده ځو خو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې نه تاسې زما څخه تکړه هم نه ياست او نه زه د ثواب ګټلو نه مستغني يم تاسو به په خپل وار سپرېږئ، کله چې د [روحاء] مقام ته ورسيدل نو هلته يې صحابه کرام را جمع کړل چې وګوري څومره تنه (کسان) دي؟ او ايا داسې څوک خو نشته چې کمزوري وي يا جنګ نه شي کولای؟ نو بيا معلومه شوه چې دوه تنه ماشومان هم د جهاد جذبې اخستي او راغلي دي•.

نو هغه دواړه ماشومان يو براء ابن عازب رضي الله عنه او بل عبد الله ابن عمر رضي الله عنه وه چې ډير په مشکله رسول الله ﷺ راضي کړل او بيرته يې مدينې منورې ته وليږل او ابو لبابه رضي الله عنه يې هم بيرته مدينې ته د امير په شکل وليږه چې د هغې بقايا خلکو ضروريات ور پوره کړي.

بيا رسول الله ﷺ له هغه ځايه روان شو کله چې په لنډه لاره (بيوت السقيا) مقام ته ورسيدل بيا يې دوه صحابه کرام رضي الله عنهم د قافلې د معلوماتو له پاره له ځان وړاندې وليږل چې هغوئ چيرې رسيدلي دي هغوئ کې يو صحابي عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بل بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ؤ هغوئ هم ډير په تيزۍ ولاړل او بيرته يې د هغوئ د ځای معلومات راوړل•.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷻ او اسدرسوله ﷺ القاب.

← کله چې رسول الله ﷺ (بيوت السقاء) ځای ته ورسيد او هغه دوه صحابه کرامو عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ورته صحيح خبر راوړ چې قافله روانه ده نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته د تللو امر وکړ، نو لاره کې يو مشرک ورته راغی هغه رسول الله ﷺ ته وويل: چې يا رسول الله ﷺ ما ته اجازه وکړه چې زه هم در سره ولاړ شم زه ډير زيات د جنګ شوقي يم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته مسلمان يې؟

نو هغه ورته وويل: نه زه مسلمان نه يم

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: بيرته وګرځه مونږ د کافر په وژلو کې له کافر مرسته نه غواړو.

لږ وخت وروسته بيا هغه کافر د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد او د جنګ اجازه يې وغوښتله او رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: مونږ له کافرانو مرسته نه غواړو.

• کتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستيعاب باب خلفاء الراشدين، وغزوة البدر:

• مأخوذ من کتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا لږ وخت وروسته دريم ځل د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بيا رسول الله ﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بيا هغه سړی مسلمان شو او رسول الله ﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفر يې جاري وساته بيا رسول الله ﷺ خپل پوځ منظم کړ.

← عمومي قومندان يې [مصعب ابن عمير العبدري قريشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته يې سپين رنګ بيرغ په شکل د قومنداني نښان ورکړ، بيا رسول الله ﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسيمه کړه او ورته ويې ويل: چې تاسو به ښي طرف ته ځئ او دغه يې ټول مهاجرين کړل او بيرغ يې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوئ سره يې يو سر لښکر وټاکه چې په آس سپور ؤ چې هغه [زبير بن عوام رضي الله عنه] ؤ.

بل چپ طرف ته يې انصار کړل او د هغوئ بيرغ يې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوئ سر لښکر يې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور ؤ.
او رسول الله ﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توګه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي.
رسول الله ﷺ ټول تقريبا (313) تنه وه چې (61) تنه داوس د قبيلې وه او (170) د خزرج قبيلې وه او نور باقي کسان ټول قريش مهاجرين وه.
رسول الله ﷺ اګر چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته هميشه تيار ؤ.

بل خوا ته قريش هم ډير زيرک وو هغوئ هم قافلې مشري يو داسې قومي مشر! ابا سفيان! ته ورکړې وه چې هميشه به يې د مسلمانانو د حرکاتو خبر آخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې ابا سفيان خبر شو چې مسلمانان د رسول الله ﷺ په مشری له مديني منورې ور پسې راوتلي دي نو خپله قافله يې پريښودله او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] ليدلي وو او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړی ؤ.

کله چې ابا سفيان بن حرب چې يو نوم يې مغيره بن حرب دی هغه ځای ته ورسيد، نو د هغه ځای خلکو نه يې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوئ ورته وويل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بيا ولاړل نو ابا سفيان بن حرب ورته وويل: ما ته هغه ځای را وښايا ست چې دغه دوه تنو پکې خپلې اوښې کښينولې يا څو کړې وې! نو هغوئ ورته هغه ځای وښوده، نو ابا سفيان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې يې ميده کړې او هغې کې د قجورې زړې وو، نو ويې ويل: زما قسم دی دغه واښه چې دغه اوښانو خوړلي او دغه قجورې د يثرب (مديني منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډير سرعت او تيزۍ سره يې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره يې د (بحر قلزم يا بحرالاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الکناني يې مکې مکرمې ته وليږه، چې د مکې مشرکين خبر کړي چې رسول الله ﷺ سره د کسانو د دوئ په تلاش کې دی او غواړي مخه يې ونيسي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دغه نفر ډير سرعت سره مکې ته ولاړ او د اوښ پوزه يې پرې کړه او خپله شاته او مخ ته لمن يې هم وشکوله چه دا د دوئ له پاره د زياتې خطرې زنګ او نښاني وه او د مکې کوڅو کې يې چغې شروع کړلې چې هلئ تباه شولو برباد شولو، نو د مکې مکرمې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو ضمضم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بيان کړه او هغوئ ټولو فيصله وکړه چې هيڅوک ته اجازه نشته چې پاته شي يا به پخپله ځي او يا به بل څوک ليږي نو فقط ابي لهب لعين پاته شو چې هغه يو بل نفر چې قرضداره يې وه، په دې شرط وليږه چې قرض به ورته معاف کوي نور ټول تيار شول خو د قريشو يو ليري قبيله چې بې عدي قبيله وه هغوئ بلکل انکار وکړ هيڅوک هم تيار نه شول.

نو قريشو (1000) تنه سړي، (200) تقريبا آسونه، ښه ډير لا تعداده اوښان وسلې، زغرې، ډالونه، خوراکي شيان، د شرابو بې حسابه ذخيره، د موسيقي آلات او د ګډيدلو له پاره ښايسته پيغلې له ځان سره روان کړل، د دوئ مشران او قومندانان دغه خلکوو:

◆ابو جهل بن هشام.

◆عتبه بن ربيعه.

◆اميه بن خلف.

دوئ چې لږ ځای پورې ولاړل نو ور په ياد شول چې يو د دوئ خو د يو لوی قوم بني بکر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او وډار شول چې د شا لخوا نه وربانديې حمله ونه کړي او مشورې کولو ته سره را جمع شول، نو شيطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شکل ورته راغی او ورته يې وويل: مونږ تاسې سره يو، هيڅ فکر مه کوی نو د دوئ تسلي وشوه او روان شول.

دوئ په لاره کې يوه ورځ (9) او بله ورځ (10) اوښان حلالول د اوښانو غوښې به يې خوړلې دمه به يې کوله بيا به راونيدل، بل خوا ابا سفيان خپله قافله بحرالاحمر درياب په غاړه جحفې ته چې مکې ته نژدې ده ورسوله او د مسلمانانو د کمين څخه بچ شوه. ابا سفيان د مکې مشرکينو پسې جواب وليږه چې زه نور رسيدو ته نژدې شوی يم تاسې بيرته راوګرځئ.

د دې خبر په اوريدلو سره د بني زهره قوم ټول ځوانان بيرته ترې مکې ته ستانه شول يوازې اصلي قريش پاتې شول.

کله چې مشرکين خبر شول چې ابا سفيان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسيدلی دی نو ابو جهل قسم وکړ چې مونږ به بيرته نه ستنيږو او د بدر کوهي ته به ځو د هغه کوهي سره به ډيرې ورځې دمه کيږو د کوهي اوبه به څښو، ډمې به ګډوو، شراب به څښو، اوښان به حلالوو او د هغه ځای خلک به راغواړو چې وګورئ مونږ څومره طاقتور پوځ لرو څومره جنګيالي لرو نو عتبه ربيعه او اميه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه کرار کرار تلل چې د بدر کوهي ته ورسيدل دغه کوهي چې ډيرې خوږې اوبه لري د مکې مکرمې او مدينې منورې لاره کې دی پخوا به لاره همدا وه او س نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځای ته د همدې کوهي په وجه بدر وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مشركين چې هلته ورسيدل شا او خوا قبايل يې را وغوښتل اوښانو يې حلال كړل شراب يې وڅښل او ډمې يې ګډې كړې شاعرانو او ډمو به داسې شعرونه او سندرې وويلې چې هغه كې به د مسلمانانو بدئ بيان شوې وې•،

دغسې دوئ د هغه ځاى خلكو ته وښودله چې مونږ ډاريږو نه او مونږ يو قوت يو ،

بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوئ نه خبر شو.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه،

او د بدر غزا ته تياري نيول.

← كله چې رسول الله ﷺ خبر شو چې قافله زمونږ له لاسه ووتله او هغه د سمندر په لار جحفې ته ورسيدله او د قريشو سركښه مشران را روان دي او غواړي جنګ وكړي او په لاره كې ډمې ګډوي او زمونږ په ضد پارونكي سندرې او اشعار وايي او ښه ډير خلك ور سره دي (200) آسونه، فولادې زغرې، ښه ډير اوښان او تكړه پهلوانان ور سره دي نو صحابه كرامو رضي الله عنهم سره يې مشوره شروع كړه چې څه كول پكار دي؟ نو مسلمانان چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلي د جنګ اسباب ور سره لږ ؤ نو بعضي پكې زړه نا زړه شول، الله ﷻ د سورت الانفال (4) نه تر (8) آياتونه نازل كړل نو الله ﷻ د دوئ د زړونو كمزورتيا پكې بيان كړې وه بعضي داسې خپه دي لكه چې په زبردستئ يې مرګ ته را كشوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره كړې وه.

نو مهاجرينو مشرانو لكه [ابو بكر رضي الله عنه]، [عمر رضي الله عنه] او [مقداد بن الاسود يا مقداد بن عمرو رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ لكه د بني اسرايلو نه يو چې تا ته ووايو ته ولاړ شه جنګ وكړه او مونږ به دلته ناست يو بلكې مونږ په هر حالت كې تر مرګه در سره يو.

د عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه نه روايت دى: چې زما ښه په ياد دي چې [مقداد بن الاسود رضي الله عنه يا مقداد بن عمرو] داسې حال كې [رسول الله ﷺ] ته راغى چې رسول الله ﷺ كافرانو ته بدده دعاء كوله نو له دعاء بعد يې ورته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ لكه بني اسرايل نه يو چې ته ولاړ شه جهاد ته او مونږ به ناست يو.

مونږ درته وايو چې په الله ﷻ توكل كړه دښمن سره وجنګيږه.

مونږ به دې شاته او وړاندې ښي طرف ته او چپ طرف ته داسې وجنګيږو چې ته به فخر را باندې وكړې.

د مقداد بن عمرو رضي الله عنه د غيرت نه ډكو خبرو رسول الله ﷺ خوشحاله كړ او مخ مبارك يې له خوشحالئ وځليدى خو د مهاجرينو ټولئ لړوه نو ځكه رسول الله ﷺ بيا ږغ وكړ: چې ملګرو رايه

• كتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدايه والنهايه باب فضايل علي رضى الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړې چې څه وکړو؟ او د رسول الله ﷺ مطلب انصار وه نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول الله ﷺ زمونږ رايه غواړي نو ويې فرمايل: يارسول الله ﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړې؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ په تا ايمان راوړى دى ستا تصديق مو کړى دى تا سره مو وعدې او بيعت کړى دى نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخير مونږ در سره يو ، په هغه الله ﷻ قسم چې ته يې په حقه را ليږلى يې چې ته په سمندر ور داخل شې مونږ به يو هم در څخه شا ته نه شو زمونږ ژوند او مرګ به د الله ﷻ د دين له پاره وي.

بيا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمايل•: دغه اوس چې آيا تونه نازل شول او الله ﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډير په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرينو غيرتي موقف (رسول الله ﷺ) بيخي زيات خوشحاله کړ او له هغه ځايه (ذفران) ته ولاړل بيا هلته يې تسلي وکړه چې د مکې مشرکين دلته نشته نو (الدبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکينو درک نه ؤ نو له هغه ځايه (حنان) ته ولاړل دغه ځاى کې د شګو لوړ لوړ غرونه او غونډۍ وې دا ځاى لږ د بدر بن قريش کوهي ته نژدې ؤ هلته يې مجاهدين ځاى په ځاى کړل او رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه يواځې د هغه ځاى نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړى نو هلته يې د قبايلو يو مشر شيخ چې سفيان الضمري الکناني نوميده پيدا کړ، نو رسول الله ﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ايا د مکې د قريشو يا د محمد ﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وويل؛ اول تاسو ځان راته وښاياست؟ بيا به معلومات درکړم خو رسول الله ﷺ ورته وويل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحيح معلومات راکړه: نو سفيان الضمري ورته وويل: چې د مکې قريش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځاى کې يې شپې کړې او اوس د بدر بن قريش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمد ﷺ ملګري په دغه تاريخ را روان شوي او دغه دغه ځاى باندې را تير شوي دي او اوس د بدر بن قريش کوهي ته لږ مسافه کې ديره (راتول) دي، دغه عربي شيخ سره علم غيب نه ؤ خو هغوئ هوښيار، ځيرک او باخبره خلک وه. هغوئ ګرځنده ټيمونه لرل چې له هرې پيښې به يې ځان خبرول، نو رسول الله ﷺ د هغه په خبره يقيني شو بيا يې ورته وويل: ايا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شيخ ورته وويل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول الله ﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دى او فقط دومره يې ورته وويل: مونږ د اوبو خلک يو ، او نور ترې راون شو هغه ورته وويل: د کومو اوبو د عراق که بل ځاى؟ نو رسول الله ﷺ ورته جواب

• کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة البدر، الطبقات الکبري لأبن سعد جلد 1 صفحه10

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنه کړ ځکه چې د رسول اللهﷺ جواب صحيح ؤ چې هر ژوندی ذيروح له اوبو راغلی يعنې پيدا شوی دی او رسول اللهﷺ ډير په بيړه له هغه ځايه خپلو مجاهدو صحابه کرامورضي الله عنهم ته راغی او د بدر بن قريش د کوهي غاړې ته يې د تللو حکم وکړ ځکه چې په دغه دښت بيابان کې نوري اوبه نه وې که قريشو په دغه کوهي قبضه کړې وای نو بيا به رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د تندې زيات تکليف وای، دوئ ډير په سرعت هلته ولاړل او کوهي ته نژدې يو ميدان کې ديره شول، يو څو صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي ليدلو ته ولاړل ګوري چې هلته دوه تنه اوبه راباسي هغوئ هغه دوه تنه ونيول او رسول اللهﷺ ته يې راوستل.

دې وخت کې رسول اللهﷺ په لمونځ ولاړ ؤ صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه دوه تنو پوښتنه وکړه چې تاسو دا اوبه چاته وړئ؟ هغوئ ورته وويل: چې د مکې مکرمې قريشو ته ! نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم يقين ونه شو چې ريښتيا به هغوئ دلته راغلي وي نو هغه دواړه يې ووهل چې صحيح خبره وکړئ نو هغوئ وويل: چې مونږ د ابو سفيان کسان يو نو صحابه کرامو يې له وهلو لاس ونيو، نو رسول اللهﷺ ژر ژر لمونځ خلاص کړ او دغ يې ورته وکړی چې د اللهﷻ بندګانو: کله چې هغوئ ريښتيا درته وويل: نو ومو وهل او چې درواغ يې درته وويل نو پرې مو ښودل دوئ ريښتيا د قريشو ملګري دي، ابي سفيان دلته نشته هغه مکې ته رسيدلی دی نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم له پاره د اوبو په غاړه ديره کيدل ډير ګټور تمام شول، کله چې دغه دوه تنه بيرته ولاړل نو د مشرکينو مشران ډير خفه شول چې ولې يې د اوبو په غاړه نه دي آړولي.

نو دواړه ډلو صبا ته د بدر بن قريش د کوهي سره نژدې د مقابلې له پاره ځانونه تيارول، يو خوا رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم رضي الله عنهم چې هيڅ جنګي سامان، اسلحه، زغرې او اوفولادي ډالونه ور سره نه وه شپه په عبادت او دعا تيره کړه، بل خوا مغروره مشرکينو چې په خپلو وسلو، آسونو او جنګي تجربو فولادي زغرو او تعداد غاوره وه شپه يې په شرابو، کبابو او ډمو ګډولو تيره کړه.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کيدل.

هغه کسان چې صحابه کرامو رضي الله عنهم د بدر د کوهي اوبو سره نيولي وو، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟

نو هغوئ ورته دا کسان وښودل:

(1) عتبه بن ربيعه

(2) اباجهل عمروبن هشام

(3) اميه بن خلف

(4) ابابختري ابن الهشام

(5) حکيم ابن حزام

(c) ketabton.com: The Digital Library

(6) نوفل ابن خويلد

(7) حارث بن عامربن نوفل

(8) طعيمه بن عدی بن نوفل

(9) نضربن الحارث بن کلده

(10) نبية ابن الحجاج

(11) سهيل ابن عمر

(12) عمربن عبدود

(13) شيبة بن ربيعه

نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله ته وفرمايل: په الله ﷻ قسم چې داسې کسان راغلي لکه بدن کې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند کولای دوئ هم د مکې زړونه دي که الله ﷻ دوئ ته شکست ورکړي نو دا به د اسلام د خپريدلو له پاره خوشخبري وي.

بيا رسول الله ﷺ مجاهدين صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي نه لږه فاصلې ته بوتلل او غوښتل يې هلته معسکر جوړ کړي خو [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغی ورته يې وويل: چې يارسول الله ﷺ دغه ځای تا خرنګه غوره کړ؟ که دا د الله ﷻ له خوا نه امر وي نو موږ يې په سترګو منو او که جنګي تاکتيک وي نو زه وايم چې بلکل د بدر کوهي په غاړه واړوو او هلته يو لوی ډنډ جوړ کړو بيا هغه ډک کړو نو موږ ته به د جنګ حالت کې د اوبو راويستلو ضرورت نه وي او زموږ اوښان او موږ به په اسانه اوبه څښو.

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: دغه وحې يا د الله ﷻ امر نه دی بلکې جنګي تاکتيک دی! نو رسول الله ﷺ د [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه کړه او د بدر کوهي ته يې معسکر نقل کړه هلته يې د اوبو ډنډ جوړ کړ او ډک يې کړ بيا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وويل: چې يارسول الله ﷺ که ستا خوښه وي نو د بدر د ميدان له پاسه غونډۍ باندې به څپرګی جوړ کړو ته به هلته يې او ته به د دښمن د خطر نه ليرې وې او بعضې د جنګ قوماندانان به له تاسو ساتنه کوي او که څوک زخمي شي نو همدلته به يې تداوي کيږي، نو رسول الله ﷺ دا مشوره هم خوښه کړه او صحابه کرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپرګې جوړه کړه،

← د علي بن ابی طالب رضي الله عنه نه روايت دی•: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معرکه شروع کيږي ما د شپې اخيري برخه کې وکتل چې نور صحابه کرام رضي الله عنه ټول ويده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپين آس سپور ځوکيداري کوي او رسول الله ﷺ د يوې ونې لاندې لمونځ کوي او الله ﷻ ته ژاړي او د کاميابۍ سوالونه کوي او وايي: چې يا الله ﷻ کافرانو سره فولادي زغرې، آسونه فولادي ډالونه او ډير کسان دي او موږ سره فقط ستا مينه ده يا الله ﷻ موږ ته بری را کړې.

• البدايه والنهايه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول اللهﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه یې داسې تاکتیک وکړ چې لمر خاته خواته یې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانګې یې سترګو ته نه راځي ځکه چې لمر هر کله را خیژي نو سترګې بریښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوئ به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جګړې وخت کې به یې لمر سترګو ته ورځي او په تکلیف به وي.

د رسول اللهﷺ لاس کې غشي وه خو سر یې تیره نه ؤ په هغې به یې صفونه برابرول چې یو تن [سواد بن غزیه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول اللهﷺ غشي خیټې ته وروړ نو هغه چغه کړه یارسول اللهﷺ زه دې په تکلیف کړم: نو رسول اللهﷺ ورته وویل: زه الله په حقه را لیږلی یم او عدل له پاره یې را لیږلی یم او خیټه مبارکه یې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سواد بن غزیه رضي الله عنه] غیږ ترینه چاپیره کړه خپله خیټه یې د رسول اللهﷺ خیټه مبارکه پورې وموښلوله او بیا یې ښکل کړه، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: یا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دې ؤ؟

نو هغه ورته وویل: یارسول اللهﷺ ومې غوښتل د عمر د غه اخیري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولګیږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ته د جنتیانو څخه یې او دعا یې ورته وکړه.

بیا رسول اللهﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمایل: که تاسو باندې دښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې توري ور سره دي هغه به یې دفاع کوي ځکه چې هغوئ کې به هغه څوک وي چې په آسونو سپاره وي بیا به دوهم صف والا چې لیندۍ ور سره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې دښمن نژدې نه وي راغلی نو په غشي به یې نه ولئ ځکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بېځایه غشي خرابوئ هدف به ښه صحیح کوئ بیا به یې ولئ،

بیا رسول اللهﷺ وفرمایل: چې یا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زیری درکوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری را کوي او که څوک شهید شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی یې د ځمکې او اسمان برابر دی نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] رسول اللهﷺ ته وویل:
یارسول الله ﷺ د ځمکې او اسمان ترمنځ برابر یې سور دی؟

نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې هو: نو هغه وویل: چې بخ بخ، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې بخ بخ یعنې څه؟

نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] ورته وویل: نه نه یارسول اللهﷺ په الله ﷻ قسم چې ډیر ورته لیواله یم نو رسول اللهﷺ ورته وویل: ته به جنت ته ولاړ شې بیا یې د خورجینې څخه قجورې را ویستلې او د قجورو خوراک یې شروع کړ بیا یې وویل: ایا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې یا خرما یې وغورځولې بیا په همدې ورځ شهید شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـل طـرف تــه د قريشـو لښـکر يــو تــن چــې (عميــر) نوميــده راوليــږه چــې د مســلمانو احــوال معلــوم کــړي هغــه راغــی د مسـلمانانو د لښـکر شـا او خــوا يــې چکــر وواهــه او بيرتــه ولاړی هلتــه يــې د قريشــو مشــرانو تــه يــې وويــل: هغــوئ لــږ دي خــو ماتــه لــږ وخــت را کــړئ چــې زه وګــورم چــې نــورو ځــايونو کــې يــې کښــينولي نــه وي؟ او لــه شــا لــه خوانــه حملــه ونــه کــړي هغــه خپــل آس وځغلولــو او ټــولې لــوړې او ژورې يــې وکتلــې او بيرتــه راغــی نــو ابوجهــل تــه يــې وويــل: کــه زمــا منــی بيرتــه ولاړ شــئ لــه دی خلکــو ســره جنګيــدل ســخت دي دوئ دومــره مــنظم ناســت دي تــه بــه وايــې چــې پــه لمانځــه دي هــيڅ د خپګــان اثــرات پکــې نشــته او زمــونږ لښــکريانو ســرونه لــه خپګانــه ټيــټ نيــولي دي، نــو (ابوجهــل) ورتــه پــه غوصــه شــو چــې چــوپ شــه ډارنــه (ويريدونکيه) د خلکو زړونه مه غورځوه.

بيا (ابوجهل) خپل لښکر ته امر ورکړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ کړئ.
د شـيطان لښـکر چــې (1000) کســان تکــړه ځوانــان (20) تنــه پــه آســونو ســپاره وه چــې راغلــل او لکــه بــې شپونه ميږې ګډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ کښيناستل دا او داسې نور.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه.

د بدر غزا.

مخکې له دې چې د بدر معرکه شروع کړو د بدر غزا او اوسني حالت باندې رڼا اچوو.
د بدر غزا کې مشرکين د مدينې حدودو ته نه وه راغلي بلکې 250 کيلومتره ليرې وو.
او مسلمانان يې مخې ته تر بدر کوهي ورغلي وو،

➥ د بــدر غــزا کــې د کــافرانو صــف کــې هغــه مســلمانان هــم راغلــي وو چــې يــا يــې لــه ويــرې اظهــار نــه شــو کولای يا د قوميت په لحاظ راغلي وو.

لکــه حکــيم بــن حــزام رضــي الله عنــه چــې د (بــي بــي خــديجې رضــي الله عنهــا) د تــرور زوی ؤ او د (رســول الله ﷺ) د ماشوموالي ملګری ؤ،

بــل (عبــاس رضــي الله عنــه) چــې د (رســول الله ﷺ) تــره ؤ ، کلــه چــې (رســول الله ﷺ) خپلــو ملګــرو تــه هــدايات کــوي نــو د مشــرکينو صــفونه ورتــه مخــامخ ناســت وو ، خــو رســول الله ﷺ هيڅاتــه ونــه ويــل چــې دغــه مسلمانانو ته څه مه وايا ست يعنې معلومه شوه چې د کافر صف کې د مسلمان وژل هم روا دي.

او سنيو کفـارو سـره هـم ډيـر مسـلمانان يـا لـه نيسـتۍ يـا لـه مجبـورۍ يـا د دنيـايي محبـت يـا غلطـې عقيـدې لــه وجــې ملګــري دي نــو د وژلــو حکــم يــې هــم هغــه دی تــر څــو چــې د هغــوئ صــف کــې وي بايــد ووژل شــي خــو که ترې را جدا شول نو بيا يې وژل رواء نه دي.

لکــه ! عميــر ! چــې کــافرانو او دښــمن د صــف نــه د مســلمانانو احــوال اخســتو تــه راغــی او ګيــر چــاپير د مسلمانانو له صفونو وګرځيدو خو چا ورته څه ونه ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر غزا د یو قوي نه ماتیدونکي قوت په مقابل کې وه چې فولادي زغرې، فولادي تورې، فولادي ډالونه او ښه پریمانه مال، دولت، عیش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته یې رسول اللهﷺ د صحابه کرامو رضي الله عنه سره د ځرمنې ډالونو یو اندازه غشو لورې تندې وهلي را وتلي وو ،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتیدونکو شعارونو والا قوت په مقابل کې غریب، مسکین، تش لاس، زړو جامو او چپلو لرونکي اولس را وتلی دی.

او سني کفار هم ماډرنو وسلو، تیارو، هلیکوبترو او زیاتې شتمنۍ سره راغلي او ماته یې خوړلې غرور یې خاورې شوی او عام اولس وربانذی برلاسي دي.

او د مکې مشرکینو هم ماته خوړلې وه سر کرده مشران مردار شوي وو.

د مکې مشرکینو هم د رسول اللهﷺ توهین کولو ساحر، کاذب او جادوګر به یې ورته ویل اوس هم همدا رابلل شوي یا په زور راغلي کافران د رسول اللهﷺ د توهین کارټونونه او فلمونه جوړوي په پنډوسکو کلیمه لیکي بیا یې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ایمان وننګوي.

خو اوسني کافران څو کارونو کې له هغه مشرکینو زیات وړاندې ولاړ دي، هغوئ به چې کوم تړون یا معاهده وکړه مخالفت یې نه کاوه ، او اوسني هیڅ وعدې ته ژمن نه دي، هغوئ به د جنګ په وخت کې یا بغیر له جنګه زنانه، ماشومان، سپین ږیري او مالونه نه وژل، خو دوئ هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوکی وژني.

د مکې مشرکینو د اللهﷻ او قرآن کریم توهین نه دی کړی نه یې بیرغ ته سپک کتلي دي، خو اوسنیو کافرانو قرآن کریم په ډزو ویشتی، ګندګۍ کې یې غورځولی، اور یې ور اچولی.

نو مخکې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ایمانونه هم تازه کړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ کور ته راغلي هم هغه شهادت او جنت ګټل مو کور ته راغلی، باید د هر هغه چا ملاتړ وکړو چې مقابلې ته یې په حقه راوتلي دي.

د بدر د غزا پیل:

کله چې اباجهل د کافرانو صفونه برابر کړل نو عتبه پوه شو او ویې ویل: که زما مشوره منۍ بیرته ولاړ شۍ تاسو په دې خوارو او کمزورو خلکو بری نه شۍ موندلای تاسو وګورۍ چې سرونه یې داسې نیغ نیولي دي لکه کیچه ماران او تاسو خپلو کسانو ته وګورۍ چې له خپګانه سرونه نه شي پورته کولای.

نو رسول اللهﷺ د هغه خبرې واوریدلې او ویې فرمایل: که د غه کافرانو کې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلکو ته د بیرته تللو خبره کوي کله چې (عتبه) خبرې خلاصې کړې نو عمرو بن هشام یعنې اباجهل ورته وویل: کښینه غټ خیټه ، ډارنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا ابا جهل دعا وکړه لکه ځان ته چې ښيرا کوي ويې ويل: يا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي يؤ او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته برى ورکړې چې په حقه وي.

بيا اسود ابن عبدالاسود په نوم يو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم يې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ يا قبضه کوم، يا به يې ورانوم نو آس يې را وځغلو چې د ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهين د صحابؤ له صفه پياده ور منډه کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسيده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د تورې وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځيده پښې يې د خپل لښکر طرف ته شوې او سر يې ډنډ طرف ته، نو په خپوړو په کشيدلو ډنډ ته ور روان شو چې خپل قسم په ځاى کړي او ډنډ غاړې ته ورسيد، خو د الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته يې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود وليد زيات وارخطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان يې ميدان ته را ووتل دوه ورونه (عتبه بن ربيعه) او (شيبه بن ربيعه) او (د عتبه زوى وليد بن عتبه)، هغوئ د ميدان منځ ته راغلل خپل آسونه يې تاؤ را تاؤ کړل او ږغ يې وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي مور يې بوره شي ښځه يې کونډه شي؟

نو رسول الله ﷺ د دوئ غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراؤ او عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ور وليږل خو هغوئ چې لا زيات مغروره وو، دوئ سره يې د مقابلې نه انکار وکړ او بيا يې ږغ وکړ يا محمد ﷺ خپل تربوران را وليږه چې ور معلومه شي چې بيا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نو رسول الله ﷺ ږغ وکړ: پورته شه يا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه يا علي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه يا عبيده ابن الحارث رضي الله عنه[•]
درې واړه لکه شاهينان له صفونو را ووتل خپلې تورې يې وځلولې او ميدان ته پياده ور داخل شول.

- ◆حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شيبه ابن ربيعه مخ ته ودريده.
- ◆علي بن ابي طالب رضي الله عنه د(عتبه بن ربيعه) مخې ته ودريده.
- ◆عبيده ابن الحارث رضي الله عنه د (وليد بن عتبه) مخې ته ودريده.

هغوئ درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وويل: څرنګه مقابله کول غواړئ؟ ايا چې مونږ په آسونو او تاسو پياده که در کښته شو؟ دوئ ورته وويل: مونږ ته فرق نشته چې څنګه تاسو غواړئ مونږ تيار يو، نو هغوئ درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شيبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (وليد)او (عبيده رضي الله عنه) ته وويل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بيا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوئ درې واړو ورته وويل: زمونږ د شهادت څخه اوچت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

[•] کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوئ درې واړو په یو وار حمله وکړه او دوئ ورته خپل د ځرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په یو شړق کې(د شیبه بن ربیعه) ځخه سر غوڅ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم د (عتبه بن ربیعه) نه په اول وار سر غورځولی ؤ.

رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرګه کول چې:
(اَحَد اَحَد اَحَد اَحَد) کله چې رسول الله ﷺ ولیدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوڅ کړل نو رږغ یې وکړ: ووهې د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمریانو ،
ووهې د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمریانو.
خو بل خوا (ولید بن عتبه) او عبیده رضي الله عنه دواړه داسې یو بل سر ښخ وو ، چې دواړه ښه کارې زخمیان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوئ ته وررسیدل او دواړو په یو خرپ د (ولید) کار ورختم کړ او عبیده رضي الله عنه یې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته یې راورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې ځوک زړه ښه کړي او میدان ته ووځي.

← بل خوا د عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روایت دی: چې دوه هلکان چې یو یې زما ښي طرف ته ودرید ، زه یې و ټومبلم چې کاکا دغه ابوجهل کوم یو دی؟ نو ما ورته وویل: وراره ولې ځه یې کوې؟ هغه راته وویل: هغه زمونږ رسول الله ﷺ ته ښکنځل کړي که ومې لید نو یا یې وژنم یا به ما ووژني. بیا عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمایي: بیا چپ طرف ته بل هلک همداسې و ټومبلم او همدا خبره یې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لږ را وتی وو ، نو ما دوئ دواړو ته وویل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی ! نو دواړو لکه بازان ورمنډه کړه کله چې ور ورسیدل او مخامخ ورته ودریدل ابوجهل ترې وپوښتل: چې ماشومانو څنګه راغلاست؟ دوئ ورته وویل: تا زمونږ پیغمبر ﷺ ته ښکنځل کړي دي ستا وژلو ته راغلي یؤ ، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خندا شو چې ښه تاسو ما وژنئ؟ هغوئ چې د یو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه ، او بل روایت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفرارضي الله عنها زامن وو دا یې د مور نوم دی ورته وویل: هو او سمدستي یې حمله وربانديې وکړه او په یو یو وار یې له آس نه را وغورځولو او سر یې ترې غوڅ کړ، دې وخت کې کافرانو یو ځل په شریکه په مسلمانانو یرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه) ، (حمزه رضي الله عنه) ، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نور صحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او توري به یې داسې پړقیدلې لکه د اسمان برقونه.
علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول الله ﷺ همدا اوازونه کول ووهئ زمریانو او همدا خبره به یې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ]

ژر دی چې د دوئ لښکر به ماتې خوري او جنګ ته به شا راواړېي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټــول يــو بــل ســره لاس پــه لاس وه چــې الله ﷻ د کــافرانو ســترګو کــې مســلمانان زيــات او د مســلمانانو سترګو کـې کـافران لــږ ښـکاره کـړل او الله ﷻ يــې کومــک لــه پــاره (3000) ملايکــې را ولېږلــې چــې بيــا (5000) شوې.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب کړه او کافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول.
او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوک وو؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا کې ملائکې له کومه راغلې وې؟
د بدر غزا کې د اسيرانو سره سلوک.
ايا اوسني مسلمانان چې جنګي اسيرانو سره کوم سلوک کوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا کې دا صحابه شهيدان شوي وو؟

(1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
(2) عميربن ابي وقاص رضي الله عنه
(3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
(4) عاقل بن بکيري رضي الله عنه
(5) ذوالشمالين بن عبدوعمر رضي الله عنه
(6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

(7) سعدبن خيثمه رضي الله عنه
(8) مبشربن عبد المنذر رضي الله عنه
(9) يزيدبن الحارث رضي الله عنه
(10) عميربن الحمام رضي الله عنه
(11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
(12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
(13) عوف رضي الله عنه
(14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر د غزا اثرات په مسلمانانو دا وو، چې موړال يې اوچت شو بې حسابه غنايم په لاس ورغلل او د ډير غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاګانو له پاره تربيه او ذهني طور تيار شول.

په کافرانو يې اثر دا ؤ، چې ټول هغه شکست نه منونکي پهلوانان او مشران يې له لاسه ورکړل او د ميدان نه د تيښتې شرم ورپه غاړه شو چې بيا به مکه مکرمه کې ټيټې سترګې ګرځيدل موړال يې بيخي له لاسه ورکړی وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تياريدل،

د بدر غزا کې ملائکې له اسمان څخه را کښته شوی وي چې د سورت ال عمران (123) او (125) آياتونو کې ذکر شوی دی اګر چې ملائکې مځکه کې هم ډيرې وې، خو د بدر د غزا د اهميت زياتوالي له وجې [الله ﷻ] له اسمانه نازلې کړلې چې ډيرو صحابه کرامو رضي الله عنهم او مشرکينو ليدلې وې چې سپين لباس يې اغوستی وو، په سپينو آسونو سپرې وې.
د بدر غزا کې چې کوم ځای کې مجاهدينو صفونه جوړ کړي وو هغه ځای پورته ؤ او مقابل طرف يې ټيټ ؤ نو الله ﷻ باران وکړ، د غه مځکه باندې چې مسلمانان وو، کلکه شوه چې پښې ور باندې ټينګې کيدای شوې او مقابل طرف ته اوبه جمع شوې او ختې يا کيچړې جوړې شوې وې، چې کافران به پکې ښويدل.
بله معجزه دا وه چې رسول الله ﷺ لاسو مبارکو کې شګې را واخستې او د کافرانو طرف ته يې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترګو ته الله ﷻ ورسولې او د هغوئ سترګې له شګو ډکې شوې.

(نوټ)
رسول الله ﷺ (3) واري دښمن طرف ته شګې اچولي دي، چې عبارت دي له (بدر) (حنين) او (احد) کې، بله معجزه دا وه چې الله ﷻ د مسلمانانو په سترګو کې کافران لږ ښکاره کړل او همتونه او موړال يې اوچت شو.

او د کافرانو په سترګو کې يې مسلمانان زيات راتلل او هغوئ له ويرې يا بنديان شول او يا وتښتيدل.

د بدر غزا کې (70) تنه اسيران شوي وو، چې په هغې کې د رسول الله ﷺ تره (عباس رضي الله عنه) هم پکې وو، رسول الله ﷺ د اسيرانو په باره کې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې علاج يې وکړئ، ښه رويه ورسره وکړئ، وهل به نه ورکوئ، په هغه رسيو چې بنديان ترئ سخت يې مه ترئ، چې پښو او لاسونو ته يې تکليف ونه رسيږي، د خوراک څښاک او دوا انتظام يې وکړئ، ښکنځل او پيغورونه ورته مه ورکوئ.

رسول الله ﷺ ته عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه د رسول الله ﷺ تره لاس تړلی را وست او ورته يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارسول اللهﷺ دا ما اسیر کړی دی رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: چې شه ستا سره ملائکو مرسته کړې ده نو عباس ورته وویل: رښتیا خبره ده مونږ په سپینو آسونو خلک ولیدل چې مخونه یې پټ وو او جنګ یې کولو او ماته هم یو نفر راغی او راکش یې کړم او [عبد الله بن مسعود رضي الله عنه] ته یې په لاس ورکړم ،

په جنګ کې نیول شوو اسیرانو او د شک په بنیاد نیول شوو سره چې دا او سني مسلمانان کوم سلوک کوي دا نه اسلامي دی، نه انساني دی او نه دوئ ته مسلمان ویلای شو ، د بندیانو سره ښه سلوک نه کول یو غیر اسلامي او غیر انساني کار دی چې د دنیا هیڅ مذهب کې نشته.

رسول اللهﷺ د بدر میدان کې د کافرانو د تیښتې نه بعد درې شپې وکړې او د فتحې اوله ورځ باندې یې(زید بن حارثه رضي الله عنه) او (عبد الله بن رواحه رضي الله عنه) دواړه مدینې منورې ته د فتحې د زیرې ورکولو له پاره ولیږل.

بیا رسول اللهﷺ امر وکړ: چې د قریشو وژل شوي کسان ټول یو ځای ته را ټول کړئ او هلته یو کوهي ؤ چې اوبه پکې نه وې هغوئ ټول وژل شوي کسان یې راړول او هغه کوهي کې یې واچول بیا رسول اللهﷺ ورغی او د کوهي په غاړه ودرید او د هر یو نوم به یې اخست چې ای عمرو بن هشام یعنې اباجهل یا عتبه یا شیبه یا ولید: ایا تاسو سره الله جل جلاله هغه معامله ونه کړه چې تاسو ته درواغ ښکاره کیدله؟

بیا یې وفرمایل:

ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

⇦ اي زما قومه زه تاسو درواغجن کړم

⇦ پردیو رښتوني کړم:

⇦ تاسو له کوره وشړلم:

⇦ پردیو ځای را کړ:

⇦ تاسو وترټلم:

⇦ پردیو مینه راسره وکړه:

➥ دغه وخت کې [عمر رضي الله عنه] حیران حیران ورته کتل بیا یې ورته وویل: یارسول اللهﷺ ته خو داسې چاته لګیا یې چې هیڅ نه اوري، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل:

قسم په هغه الله ﷻ چې زه یې را لیږلی یم الله ﷻ یې دوئ ته داسې ور اوروي چې ته یې هم دومره نه اورې.

بیا رسول اللهﷺ مدینې منورې ته راغې او صحابه کرامو رضي الله عنهم سره یې مشوره وکړه چې بندیانو سره څه وکړو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل:
چې یارسول اللهﷺ دا ټول ستا قومیان دي معاف یې کړه یا ترې فدیه واخله او خوشې یې کړه.

عمر رضي الله عنه ورته وويل: ټول د سره تر اخري سلګۍ جنګيدلي دي ټول قتل کړه يا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم.

عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ورته وويل: چې يارسول الله ﷺ ټول په اور وسوځوه.

نو رسول الله ﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فديه يې خوشې کړي.

او بعضي يې په فديه خوشې کول بعضو ضمانتونه ورکړل چې فديه به راوړي.
چې الله ﷻ ایاتونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تایید پکې شوی ؤ، نو رسول الله ﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کيدل او شديد کافران وو، لکه عقبة بن معيط هغه يې ووژل، او نورو نه يې فديه واخسته او چا سره چې فديه نه وه نو رسول الله صلى الله عليه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې يې کړل*.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب یا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت.
د خندق غزا په (5) هجري (627)م کې پيښه شوې ده.
کله چې د ابي سفيان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفيان زړه کې د انتقام لمبې بليدلې نو هغه د عربي جزيرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه وليږل: چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوئ کې،

(1) عينه بن حصن فزاره مشر،
(2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
(3) مسعربن رخيلة د بني الاشجع مشر،
(4) طليحة الاسدي د بني اسد مشر،
(5) سفيان بن عبد شمس د بني سليم مشر،

← ابو سفيان ته بيرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ وعدې ورکړي.
بل خوا بنو قريضه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ يې مکې ته وفد وليږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره يو.

* کتاب البداية والنهاية مع نهاية البداية فى الغزواة على:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـل خـوا رسـول الله ﷺ بنـي قريضـه تـه پـه دې خـاطر ولاړ، چـې د دوئ سـره بنـو قريضـه متعهـد ؤ او د عهـد مطـابق کـه کـوم مسـلمان د دوئ نـه شـوک خطـايې کـې ووژنـي نـو ديـت بـه ادا کـوي او يـو صـحابي رضـي الله عنـه د دوئ دوه تنـه وژلـي وو. نـو کلـه چـې رسـول الله ﷺ دوئ تـه ورغـی دوئ ډيـر د خوشـحالئ اظهـار وکـړ، خـو زړونـو کـې يـې منافقـت ؤ ځکـه چـې يهـود ټـول د منافقـت څخـه ډک دي نـو دوئ رسـول الله ﷺ د يـوې لـوې قلعـه خواتـه کښيناوه او خـو تکـره ځوانـانو تـه يـې وويـل: چـې تاسـو لـه پاسـه يـوه غټـه تيـږه ورباندې را وغوځوئ.

خو الله ﷻ [رسول الله ﷺ] ته وحي راوليږله او د دوئ په بدنيتئ يې خبر کړ.
نـو رسـول الله ﷺ لـه هغـه ځايـه پاڅيـد او بيرتـه مـدينې منـورې تـه را سـتون شـو او د مـدينې منـورې نـه يـې د بنـو قريضـه يـو مسـلمان صـحابي [مسـلمه رضـي الله عنـه] ور وليـږه، چـې تاسـو وعـده خلافـي وکـړه او تاسو بايد د وعدې سره سم دغه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت يې ورکړ.

خـو د مـدينې منـورې نـه د منـافقينو مشـر (عبـد الله بـن ابـی ابـن سـلول) جـواب ور وليـږ، چـې زه بـه د بنـي نظيـر (2000) تنـه در کـړم او تاسـو ونـه وځـئ، زه مـو ملگـری يـم او چـې کلـه دغـه لـس ورځـې ختميـدو تـه نـژدې شـوې هغـوئ مسـلمانانو تـه جـواب راوليـږه: چـې لاس مـو خـلاص چـې څـه کـولای شـئ ويـې کـړئ مـونږ له دې ځايه نه وځو.

نـو رسـول الله ﷺ (200) مجاهـدينو سـره ورغـی او دوئ چـې مضـبوطې قلعـه گـانې لرلـې هغـې تـه وختـل او لـه هغـه ځايـه بـه يـې مسـلمانان پـه کـاڼو او غشـو ويشـتل او رسـول الله ﷺ خپلـو صـحابه کرامـو رضـي الله عنهم ته وويل: تاسو نژدې مه ورځئ. چې د دوئ غشي درته نه رسيږي فقط دوئ محاصره کړئ.

بنـي قريضـه پـه تمـه ؤ چـې ابـي ابـن سـلول بـه پـه مسـلمانانو د شـا لخـوا نـه حملـه وکـړي خـو منـافق خـو هميشـه درواغجـن وي د هغـه څـه معلومـات ونـه شـو د دوئ څـاروي وږي شـول خپلـه هـم تنـگ شـول او دوئ لـوی لوی د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضې ځايونو کې د مسلمانانو د حملې مخه نيوله.
نـو الله ﷻ سـورت حشـر نـازل کـړ د هغـه خطرنـاکو ځـايونو نـه د قجـورو ليـرې کولـو اجـازه پکـې وه نـو رسـول الله ﷺ د قجورو د لارې څخه د ليرې کولو او غوځولو امر وکړ.

دغـې محاصـرې (15) ورځـې دوام وکـړ اخـر هغـوئ لـه قلعـه گـانو را کښـته شـول او د سـر د امـن او وتلـو غوښـتنه يـې وکـړه: نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وويـل: وسـله بـه نـه وړئ نـور هـر څـه وړلای شـئ او هـر چـا تـه اجـازه ده چې يو اوښ بار سامان يوسي.

يهـود چـې دنيـا پـه سـر تـر ټولـو بيغيرتـه او ذليـل قـوم دی اول يـې دروازې، کړکـۍ او چتونـه وران کـړل هغـې تـه يـې اورونـه واچـول، چـې مسـلمانان ترينـه گټـه وانخلـي لکـه اوسـنۍ امريکـا او نـاټو چـې يـې کـوي او د تللـو پـه وخـت کـې هـر څـه پـه بمونـو الـوزوي، نـو هغـوئ هـم هـيڅ پرينښـول او ټـول مالونـه يـې بـار کـړل. يـو تـن چـې د غـوايي څـرمن يـې د سـرو او سـپينو زرو ډکـه کـړې وه د وتلـو پـه وخـت کـې وويـل: افسـوس چـې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اور اچولی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذلیل قوم چې جلا وطن شول دوئ هم د مکې مشرکینو ته د کومک کولو وعده وکړه.
دې وخت کې ابو سفیان د ټولو قبایلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان راټول کړي وو، چې په پهلوانی، نیزه بازی، آس ځغلولو او جنګ کې اول نمبر وو.
خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوئ ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزیرې کفار را جمع شوي او غواړي مدینه منوره باندې یرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ایران ؤ وویل: یارسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خندقونه به مو ایستل چې په آسونو د سپورو مخه ونیول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خندق له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدینې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمایل:
یارسول الله ﷺ د مدینې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتلای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غر دی میدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پریږدو چې زمونږ شاته غر وي نو مظبوط به یؤ او مخې ته به خندق وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوئ به په آسونو را ځغلي او خندق ته به غورځیږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زیاته خوښه شوه او هغوئ وویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زمونږ څخه دی یعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زمونږ غوښې او وینه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ویې ویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بیتو څخه دی.
نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خندق پکار دی اندازه یې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) ګزه اوږدوالی او (10) ګزه ژوروالې ورسیدل او دغه وخت کې زیاته لوږه او غریبي هم وه، خو صحابه کرامو ښه په ایمانداری خندق ایستل شروع کړل او د ورځې به یې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پیښ شو اجازه به یې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحې نازله شوه: چې که څوک اجازه واخلي او رښتیا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تاته اختیار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.
دغه صحابي رضي الله عنه فرمایي:
← چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خیټه مبارکه ښکاره کړه چې تیږه یې ور باندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خیټه وزن وي نو د ټیټیدلو په وخت به ورته تکلیف نه وي او له څو څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هیڅ نه لرل.•
نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خیټه ښکاره کړه چې دوه کاڼي یې ور باندې تړلې وې.

• کتابونه حکایة الصحابه کتاب المغازي، حلیةالاولیاء، البدایة والنهایة

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د بهادرۍ او رسول الله ﷺ معجزاتو بيان په راتلونکو نشراتو کې مه هيروئ

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ريس المنافيق يا کفري خياط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کيندل شروع کړ، نو دريو ورځې د خوراک له پاره هيڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلی وای. نو د جابربن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ ته يوه سخته غټه تيږه مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته و مې ويل: يارسول الله ﷺ دلته ډيره لويه تيږه (ډبره) راوتلې ده او مونږ يې نه شو ماتولای او وږي هم يو، طاقت مو هم نه شته او خپله خيټه مې ورته ښکاره کړه چې تيږه مې ور پورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تيږې يې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې زه خندق ته کښته کيږم او خندق ته ورکښته شو او پلک يا ماتوړ يې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې يې اول وار ورکړ نو له هغه تيږې د اور بڅرکي شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بيا يې بل وار پرې وکړ او بيا ترې بڅرکي د يمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه ګورم هغه به هم فتح شي، بيا رسول الله ﷺ دريم وار پرې وکړ او بيا ترې د اور بڅرکي فارس او کسری طرف ته ولاړل او تيږه ميده ميده شوه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسری سپينې ماڼۍ ګورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خياطانو مشر ريس المنافقين عبد الله بن ابي ابن سلول وخندل چې ده ته ګوره مونږ له کورونو ميتيازو ته نه شو تللای او رسول الله ﷺ راته د يمن، شام او کسری د فتحې خبرې کوي مونږ له لوږې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زيری را کوي.

نوټ:

او سنيو وختونو کې هم همداسې پيغورنه ورکول کيږي او د (الله ﷻ) په نصرت يې عقيده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله ګوري خو بيا هم ګونګيان دي.

نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه دوه تيږې وليدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: که اجازه وي کور ته به د لږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وويل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه کاڼي تړلي دي، نو هغې راته وويل: يو وړه سيرلکۍ او لږې وربشې شته نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: ما ورته وويل: زه به سيرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوړه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سيرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوړه کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـي بـي مـې اوړه خميـره کـړه او مـا غوښـه کټـوۍ کـې پـه اور کيښـودله او ولاړم چـې هغـوئ تـه دعـوت ور کـړم نـو زه ولاړم او رسـول اللهﷺ تـه مـې غلـي غونـدې غـوږ کـې وويـل: لـږ خـوراک مـې تيـار کـړی دی يـوه سيرلکۍ او لږ د اوربشو ډوډۍ ده ته مهرباني وکړه يو دوه کسانو سره زما کور ته تشريف راوړئ،

نـو رسـول اللهﷺ راتـه وفرمايـل: تـه ولاړ شـه او بـي بـي تـه دې ووايـه: کلـه چـې غوښـه پخـه شـي نـو سـر پـرې کېښـېږده تـر څـو زه نـه يـم درغلـی سـر تـرې مـه پورتـه کـوه او ډوډۍ چـې پخـه کـړي نـو دسـترخوان کـې دې پټـه کړي تر څو زه درشم.

بيـا رسـول اللهﷺ غـږ وکـړی ای د خنـدق مجاهـدينو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) دعـوت کـړی دی ټـول تيار شئ چې ورشوو:

نـو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) فرمـايي: چـې زه پـه منـډه کـور تـه ولاړم او بـي بـي تـه مـې وويـل: لکـه چـې په شرمو وشرميدو هغې راته وويل: ولې خير خو دی ولې وارخطا يې؟

نـو مـا ورتـه وويـل: چـې مـا رسـول اللهﷺ تـه پـټ غـوږ کـې وويـل: چـې يـو دوه تنـه راولـه خـو هغـه ټـول د خنـدق والا تـه اعـلان وکـړ. نـو [جـابر ابـن عبـد الله رضـي الله عنـه] فرمـايي: چـې بـي بـي مـې را څخـه پوښـتنه وکـړه رسـول اللهﷺ خـو تاتـه څـه ونـه ويـل؟ نـو مـا ورتـه وويـل: چـې د کټـوۍ د سـر او ډوډۍ پټولـو يـې راتـه وويـل: نـو هغـې وويـل: چـې بيـا د خفګـان خبـره نشـته الله ﷻ او رسـول اللهﷺ پـوهيږي نـو دې وخـت کـې رسـول اللهﷺ تقريبـا (1000) زرو تنـو سـره راغـی او خپـل لعـاب يعنـې لاړې مبـارک يـې اوړو کـې واچـولې او کټـوې کـې هـم واچـولې بيـا يـې وفرمايـل: يـوه ښـځه بلـه هـم را وغـواړی چـې ډوډئ پخولـو کـې مرسـته در سـره وکړي: چې مونږ هم همدا سې وکړل.

نـو دواړو ښـځو بـه ډوډۍ پخـولې او دسـترخوان دننـه بـه يـې اچـولې او رسـول اللهﷺ بـه هغـه رايسـتلې او مـاتولې بـه يـې او د کټـوۍ نـه بـه يـې غوښـه او شـوروا وربانـدې اچولـه چـې دې تـه ثريـد وايـې او ماتـه بـه يـې را کولـه او مـا بـه ميلمنـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه وړلـه تـر هغـې چـې ټـول مـاړه شـول نـو هغـوئ بـه ويـل: بـس دی او مـا بـه ورتـه ويـل: ځانونـه ښـه مـاړه کـړئ تـر هغـې چـې ميلمنـو وويـل: نـور ځـای خيټـو کـې نشته بيا رسول اللهﷺ مونږ ته وويل: چې راځئ تاسو يې هم وخورئ او کورنو ته يې هديه هم وليږئ.

او مـونږ کورونـو کـې هـم تقسـيم کـړه او قسـم پـه (الله ﷻ) دی چـې همـاغسـې ډوډۍ او غوښـه پـوره معلوميدله.

دغـه احاديـث مسـلم او بخـاري شـريف مختلفـو طريقـو بانـدې نقـل کـړی دی چـې لـږ نـور تفصـيل هـم لـري خـو نتيجه يې همدا يوه ده•.

يـوه معجـزه د کـاني يـا تيـږې ماتيـدل او د فتحـو زيـری بلـه معجـزه زرو تنـو تـه لـږ شـانته ډوډۍ او غوښـه پوره کيدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د يو مشهور پهلوان سره.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• رواه البخاري و مسلم و ابن شيبة مثل ذالک وفي البداية جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخرج 2 ص 178

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۲) برخه.

(1) د کافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنیتي تړون حکم.

(2) د رسول الله صلی الله علیه وسلم معجزه.

(3) د سیدنا علي رضي الله عنه د مشهور دیُو صفته پهلوان سره مقابله تر اخره یې ولولئ.

کله چې مسلمانان ټول نارینه په سخت حالت کې د خندق کیندلو کې بوخت وو، نو د بني قریضه یهودو چې د مسلمانانو سره یې عهد یا امنیتي تړون ؤ چې که کافر په مسلمانانو حمله وکړي نو دوئ به د مسلمانانو ملاتړ کوي خو هغوئ پټ ابوسفیان او نورو مشرانو ته وفدونه ولیږل چې مونږ تاسو سره یؤ او هغوئ سره یې امنیتي تړون وکړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت ؤ د مدینې منورې ټولې ښځې او نارینه یې د خپلو بیبیانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په کور کې جمع کړي وو او یواځې نارینه سپین ږیری (حسان بن ثابت رضي الله عنه) یې ورسره پریښې ؤ.

نو د بنو قریضه جاسوسانو لکه زمونږ او سني جاسوسان فیصله وکړه چې یو څو کسان ولیږئ، چې معلومات حاصل کړي چې کافران ځنګه کولای شي په مسلمانانو حمله وکړي، نو یو تن یې د شپې هغه ځای ته ولیږه، چې د مدینې منورې ښځې او ماشومان پکې وه چې ناخبرئ کې یې په دغه ځای حمله وکړي او مسلمانانو ته بې عزتي او شرم ورواړوي هغه یهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د کور نه ګیر چاپیر تاویده او په دیوال یې سر ښکاره کاوه چې یوې مشهورې مجاهدې چې په ډیرو غزاګانو کې یې شرکت کړی ؤ (صفیة بنت عبد المطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه ولید، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وویل: پورته شه او یو تن په دیوال سر را ښکاره کوي ویې وهه هغه ورته وویل: چې تا ته خو معلومه ده چې زه سپین ږیری یم او د مقابلې نه یم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفیة بنت المطلب رضي الله عنها) د خیمې ستن را وویستله او غلې غلې دباندې ووتله او ناڅاپه یې هغه جاسوس پرله پسې څلور ګذاره په سر ووهه او مړ یې کړ او بیرته هغه کور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته یې وویل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترینه راوړه که زه ښځه او هغه نارینه نه وای ما به ترې ټول هر څه راوړي وای خو ما ته د هغه په بدن لاس لګول رواء نه دي بیا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ترې نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې ولیدل چې چا یې ملګری ووژلو هغوئ پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوئ ساتنه کوي چې په دې طریقه مسلمان زنانه او ښځې د کافرانو د شر نه بچ شوې بیا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرئ خبر شو نو په خندا شو او د خندق د غزا په اخر کې یې د غنیمت پوره برخه ورکړه.

نو دا دلیل هغه چا وژلو د جواز له پاره بس دی چې کافرانو سره یې د مسلمان وژلو امنیتي تړون لاس لیک کړی.

(2) جزء

د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روایت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بي بي خپلې وړې لور ته لږ قجورې ورکړې چې دا د تیکري پیڅکه کې پټې پلار ته او ماما (عبد الله بن رواحة رضي الله عنه) ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسَه چې له څو ورځو نهار دي نو هغې ماشومې قجورې يعنې خرما را روانې کړې وې چې رسول الله ﷺ وليدله نو پوښتنه يې ترې نه وکړه: لورې چيرې روانه يې؟ هغې ورته وويل: مور مې لږې قجورې را کړي چې پلار او ماما ته يې يوسم.

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: دلته راشه: هغه راغله او رسول الله ﷺ قجورې يا خرما لاسونو کې واچولې او د برکت دعا يې وکړه بيا يې د ټيکري پيڅکه کې پټې کړې او مجاهدينو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته يې وويل: راشئ قجورې يا خرما وخورئ: هغوئ وار په وار راتلل او قجورې يا خرما به يې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم وخوړلې خو قجورې هماغسې پوره وې، بيا يې ماشومې ته وويل: خپلې قجورې يا خرما دې بيرته يوسه.

کله چې ابو سفيان د خپل (10000) لښکر سره مدينې ته را ورسيدل نو خندق يې وليد او د مسلمانانو دغه نوې تاکتيک ته زيات حيران شو،

رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدينو ټولي مقرر کړي وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به ور باندې د غشو باران جوړ کړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړي چې مسلمانان تنګ شي او بهر را ووځي بل خوا يې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبايلو ته وليږو، چې مشوره وکړي چې څنګه به وکولای شي مدينې ته داخل شي خو کومه تنيجه يې ور نه کړه، دې وخت کې يو تن له يو ځايه غوښتل چې را پورې وځي او له ډير ليرې ځايه يې آس راوځغلو، چې ټوپ واچوي خو هغه بل خوا د خندق ديوال سره ټکر شو لاندې پريوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ور ټوپ کړل تر څو چې هغه پورته کيده نو سر يې ور څخه غوڅ کړې ؤ کله چې دا کار هم ناکام شو نو يو د يو صفته پهلوان چې په ټوله عربي جزيره کې يې څوک د مقابلې نه ؤ.

رسول الله ﷺ ته يې غږ را وکړ، چې شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ تاسو خو وايې ست چې که مونږ مړه شو جنت ته به ځو او که کافر مو مړ کړ دوږخ ته به ځي نو شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ شته څوک غيرتي چې را ميدان ته شي؟

نو علي رضي الله عنه پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه زه ورځم نو رسول الله ﷺ ورته وويل: ته کښينه دا د فيل په شان وجود لري او نوم يې (عمرو بن عبدودْ) دی د ده توري ته تر اوسه څوک نه دي ټينګ شوي مشهورې فولادي زغرې لري.

نو علي رضي الله عنه کښيناست هغه پهلوان بيا هماغه خبرې د پيغور په طور تکرار کړې نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ زه ورځم ماته اجازه وکړه:

نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: (عمرو بن عبدودّ) دی او ته تنکی ځوان يې ته يې د مقابلې نه يې کښينه.

هغه پهلوان بيا دريم وار د پيغور په طور چلنج ورکړ، چې ای غيرتيانو ولې نه راځئ؟

ولې جنت ته نه ځئ راشئ ای ډارنو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: زه ورځم ماته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: عمر بن عبدود دې کېنينه ته مه ورځه: نو علي رضي الله عنه وويل: زه يې پيژنم چې څوک دی خو ته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ ورته اجازه ور کړله او له خندق ور پورې وت هغه چې وليد ويې ويل: څوک يې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: [علي يم] هغه ورته وويل: کوم يو د عبد مناف يعني ابو طالب زوی؟
علي رضي الله عنه ورته وويل: هو نو هغه ورته وويل: وراره ته لا ماشوم يې ولاړ شه ترونه دې راوليږه ته زما د مقابلې نه يې او زه نه غواړم د ماشومانو وينې تويې کړم او تا ووژنم.
نو علي رضي الله عنه ورته وويل: خو زه غواړم ستا وينې تويې کړم ماته ستا وينه تويول خوند را کوي.

نو عمروبن عبدود پهلوان له ډيرې غوصې له آس را کښته شو او علي رضي الله عنه باندې يې د توري سخت ګذار وکړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمنې جوړ شوی ډال مخې ته کړ خو ګذار دومره سخت ؤ چې ډال يې غوڅ کړ او د علي رضي الله عنه سر مبارک زخمي شو.
خو علي رضي الله عنه هم ور باندې په يو شرق کې داسې وار وکړ، چې د هغه پښه يې د ځنګون څخه لوړه ورڅخه وغورځوله او هغه داسې پريوت لکه د قجورې تنه او ټول عورت يې ښکاره شو نو هغه چغې کړې چې يا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربورولۍ په خاطر نور مې بې عزته مه کړې او غورځيدلو سره يې په شګلينه مځکه داسې دوړې پورته شوې چې ابو سفيان (10000) لښکر ټولو وليد. دې وخت کې رسول الله ﷺ اواز وکړ، چې (الله اکبر) او صحابه کرامو رضي الله عنهم هم د (الله اکبر) چغې کړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربورولۍ او الله ﷻ قسم ورواچولو نو نور يې پريښود او بيرته راغی او هغه هم هلته سلګئ وهلې نو رسول الله ﷺ ور پورته شو په تندي يې ښکل کړ او ورته ويې ويل: چې افرين زمريه.

دې وخت کې عمر رضي الله عنه ورته وويل: چې زغرې او توره خو به دې ترې راوړي وای د هغه توره او زغرې ډيرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې وليد ټول عورت يې ښکاره شو او ماته يې قسم هم راواچولو، نو ماته حياء راغله چې خپل تربور بې عزته کړم نو ځکه مې پريښود.

بيا دغه غزوة بې له کومې مقابلې الله ﷻ ختمه کړه چې داسې باد پرې راوليږيده، چې خيمې او هر څه يې باد يووړل فقط (9) تنه مسلمانان شهيدان (4) تنه سر کرده کافران مړه شول•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب البدايه والنهايه لحافظ ابن کثير، سيرت ابن هشام باب غزوة خندق جلد 4

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قريشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) يې اسيران شول نو ابو سفيان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلار يې مړ شوی ؤ هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفيان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبايلو په هغه خلکو وويشلو ، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودريږي، نو دوئ (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.
خو رسول الله صلی الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مديني منورې ور ووتل او د احد غر يې شاته پريښود ، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ويشتونکي کښينول او کله چې کفار راغلل نو دوئ له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنګونه منظم وو او خپل سري کارونه به چا نه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابله وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولې وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابو دجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبي داسې غورځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پريښودلې، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د اُحُدْ غره باندې وو، او رسول الله ﷺ ورته ويلي وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مورچې نه پريږدي له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وتښتيدل او غنيمتونه ترې پاتې شول له اُحُدْ را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نا فرماني ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشرۍ کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابله وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ورسره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو ، چې بيا يې وروسته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پريښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول الله ﷺ غاښ مبارک هم شهيد شو او د شهادت درواغجن خبر يې هم خپور شو او حمزه بن عبد المطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول الله ﷺ چې په خپل تره ډير خپه ؤ نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اشعار يې وويل:

أَفَاطِمُ أَهَاكِ السَّيفَ غَيْرَ ذَمِيْمٍ

فَلَسْتُ بِرَعْدِ يَدٍ وَلاَ بِلَئِيْمٍ

لَعَمْرِي لَقَدْ اَبْلَيْتُ فِي نَصرِاَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةِ رَبِّ بِالعِبَادِ عَلِيْمٍ

ترجمه-

يافاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هيڅ عيب نشته،

نه زه کله ډار شوی يم او نه مې له ويرې لاسونه رپيدلي دي

زما دې قسم وي چې د رسول الله ﷺ د نصرت له پاره ښه په ايمانداري جنګيدلی يم.

او د (الله ﷻ) رضامندئ له پاره مې هره قرباني کړې او په دې الله ﷻ ښه پوهيږي.

← نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمايل: چې تا ښه په بهادرۍ جهاد وکړ، نو سهل بن حنيف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ايمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وايې چې ما ډير کافران مردار کړي نو هغوئ هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرايل (ع) راغی او ويې فرمايل: يارسول الله ﷺ اوس د غمرازئ وخت دی چې تاسو شهيدان ورکړي دي يعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ياجبرايل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به يې ضايع شي بيا يې وفرمايل: علي رضي الله عنه زما څخه دی يعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه يم نو جبرايل (ع) وفرمايل: زه ستاسو دواړو څخه يم•.

ماشاء الله څومره لوی فضيلت چې علي رضي الله عنه ته الله ﷻ په نصيب کړی دی چې هم د رسول الله ﷺ تن وجود شو او هم د جبرايل (ع)

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کنزالعمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهيثمي ج 6 ص 122، وفيه معلي بن عبدالرحمن ضعيف وقال ابن عدي لابأس به.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهاد او انتحار فرق.

د خرو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول اللهﷺ دوې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوهٔ خيبر اوله برخه.

غزوة خيبر 624 م 7هجري د حديبې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،

کله چې مسلمانانو د حديبې صلح وکړه نو رسول اللهﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رذيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.

رسول الله ﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبه کې موجود وو.

نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډيرې زياتې مضبوطې قلعه ګانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډيرو قلعه ګانو څخه (8) قلعه ګانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکر شوي دي، نو رسول اللهﷺ اولنۍ (3) قلعه ګانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکې، غشي ويشتونکې او بې ساري (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابله کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رصي الله عنه، رسول اللهﷺ ته راغی ويې ويل: يارسول الله ﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی ! چې قلعه ګانو ته نژدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ وينې مونږ يې نه وينو که جنګ شروع شي هغوئ په جيګه (لوړه) دي مونږ ويشتلای شي او زمونږ غشي هغوئ نه شي ويشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.

نو رسول اللهﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول الله ﷺ عادت مبارک دا ؤ چې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړ، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړ، نو بيا به يې ور باندې حمله کوله او رسول اللهﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او رسول اللهﷺ ور سره مينه کوي.

نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې الله ﷻ او رسول اللهﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول الله ﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل: چې د هغه سترګې خوږېږي ډیر تري په عذاب دی نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ماته یې راولئ هغوئ له لاسه نیولی وو او رایې ووست، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: زه نن د اسلام بیرغ تاته په لاس کې درکوم چې په حقه به یې استعمالوې نو علي رضي الله عنه وفرمایل: یارسول اللهﷺ قسم دی چې یو قدم وړاندې مځکه هم نه وینم دا به څنګه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: دلته نژدې راشه، نو هغه ورنژدې شو او رسول اللهﷺ ورته خپل مبارک لعاب یا لاړې سترګو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول اللهﷺ یوه معجزه.

د (سلمه بن الاکوع رضي الله عنه) نه روایت دی: چې عامر بن الاکوع رضي الله عنه چې کله د خیبر غزا شروع کیدله نو دا اشعار یې وویل:

وَاللهِ لَوْلَا أَنْتَ مَاهْتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَاصَلَّيْنَا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَاسْتَغْنَيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِيْنَةً عَلَيْنَا

وَثَبِّتْ الْاَقْدَامَ اِنْ لَاقَيْنَا

ترجمه: په الله ﷻ قسم که ته نه وی نو مونږ به هدایت موندلی نه وای او نه به مو خیر خیرات ورکړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

یاالله ﷻ مونږ ستا د مهربانئ څخه بې نیاز نه یو او ورته محتاج یو مونږ باندې د زړه ارام او سکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زمونږ قدمونه مضبوط کړه.

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې دا اشعار چا وویل؟ نو صحابه کرامو ورته وویل: چې عامر رضي الله عنه وویل!

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې ای عامره رضي الله عنه، الله ﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نو عمر رضي الله عنه په اوښ سپورؤ کله چې یې د رسول اللهﷺ دعا واوریدله نو ویې ویل: چې عامر رضي الله عنه ډیر بهادر انسان دی کاش چې لږ وخت ورکول شوی وای چې مونږ یې د جنګي تجربو څخه فایده حاصله کړې وای.

هر چاته به چې رسول اللهﷺ د جنت او مغفرت دعا وکړه نو هغه به شهید کیده، نو ځکه ټول پوه شول چې شهید کیږي به.

کله چې صبا شو نو یهود له کورونو را ووتل چې ویې لیدل چې هر طرف ته مجاهدینو کمین نیولی دی نو بیرته خپلو قلعه ګانو ته وختل او رسول اللهﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ، خو هغوئ انکار وکړ، هغوئ په ځانونو او وسلو ډیر مغروره وو لکه او سني کافران نو یو مشهور پهلوان چې (مرحب)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو میده د یهودو تر ټولو تکړه ځوان ؤ او هیچا ور سره مقابله نه شوه کولای میدان ته راووت او مسلمانانو ته یې د مقابلې چلنج ورکړ.

او دا اشعار یې وویل:

قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُأَنِّیْ مَرَحَبُ

شَاکِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُجَرَّبُ

اِذَالحُرُوْبُ أَقْبَلَتْ تَلَهَّبُ

ترجمه: ټول خیبر ته ښه معلومه ده چې زه مرحب یم بهترینه وسله لرم او ښه تجربه کار یم او زما بهادري هغه وخت ښکاره کیږي چې جګړه ګرمه شي.

نو عامربن الاکوع رضي الله عنه میدان ته د وتلو اجازه واخستله او د هغه جواب کې یې دغه اشعار وویل:

قَدْعَلَتْ خَيْبَرُأَنِّیْ عَامِرٌ

شَاکِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُغَامِرٌ

ټول خیبر ته معلومه ده چې زه عامر رضي الله عنه یم او داسې بهادر یم چې د کفر لښکر ته ورننوځم او هغه کار ور سره کوم چې چا نه وي ور سره کړی!

نو دواړه سره مخامخ شول او مرحب یهودي ډیر سخت ګذار ورکړ، چې د عامر رضي الله عنه په ډال کې ښخ شو او بیا عامر رضي الله عنه غوښتل چې په پښو ګذار ورکړي چې پښې ترې غوڅې کړي خو هغه ټوپ ور ووهه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمي شو چې شهید شو.

نو صحابه کرامو ډیر افسوس وکړ، چې ده خو خودکشي وکړه ټول اعمال یې خراب شول سلمه بن الاکوع رضي الله عنه رسول الله ﷺ ته په ژړا ورغی چې خلک وایي ستا د ورور ټول اعمال خراب شول او په اوسني اصطلاح ځان وژنه یې وکړه، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې څوک وایي؟ نو سلمه بن الاکوع رضي الله عنه ورته نومونه واخستل چې دغه صحابه وایي: نو رسول الله ﷺ ورته زیات په غصه شو چې هغوئ ښه نه وایي عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دی او هم شهید دی)•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• ذکره البدایه ج 4 ص 104 من طریق البیهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه.

او د خيبر د غزا دوهم جزء،

د خيبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خرو د غوښو خوړلو اراده.
د رسول اللهﷺ معجزات.
او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،
د خيبر غزا چې ډيره سخته وه تقريباً يوه مياشت وخت يې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته شو ورځې خوراک ونه رسيده، نو هغه خره چې دوئ بارونه وربانډې راوړي وو حلال کړل او تردې وخت پورې د خرو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه غوښې ديګونو کې واچولې چې پخې يې کړي، کله چې رسول اللهﷺ لوګي (دود) وليد، نو پوښتنه يې وکړه چې دا د څه شي لوګی دی؟ چا ورته وويل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم خره حلال کړي دي او سخت وږي دي غواړي چې ويې خوري ! نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خرو غوښې حرامې دي چې ويې نه خورئ او غوښې په اور وسوځوئ او ديګونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خرو غوښې نور پخيدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وږي وو، نو د داسې امر په ځای کول بيخي سخت وو، نو يو صحابي وويل: يارسول اللهﷺ غوښې خو به وسوځوو چې ايره شي خو ديګونه که ومينځو نو پاک به نه شي؟
نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: زه چې څه وايم هغسې وکړئ.
او صحابه کرامو کې هيچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې يې وسوځولې او ايره يې کړلې، بيا يې بنځې کړلې او ديګونه يې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان وليدل چې عامر رضي الله عنه شهيد شو نو بيا له کبر او غرور نه په ميدان کې تاؤ راتاؤ شو او هماغه اشعار يې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار يې د هغه د اشعارو مقابل کې وويل:

أَنَاالَّذِیْ سَمَّتْنِيْ أُمِّي حَيْدَرَهْ ---كَلَيْثِ غَابَاتٍ كَرِيْهِ الْمَنْظَرَهْ
أُوْفِيْهِمْ بِالصَّاعِ كَيْلَ السَّنْدَرَهْ،
ترجمه: زه هغه ځوک يم چې مور مې راته ماشوموالي کې د حيدر يعنې د زمري نوم اينبې دی زه د ځنګل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک يم او زه هر ځوک يو وار تول کوم بيا هماغسې معامله ورسره کوم او وينه يې داسې تويوم چې داړې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتيا هم لکه د زمري حمله وربانډې وکړه او اول وار سره يې د مرحب پهلوان سر دوه ځايه کړ او بيا د يهودو لښکر کې وردننه شو چې هر طرف ته به يې مخ کړ يهوديان به لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخـې منځې يـو خـوا او بـل خـوا غورځيـدل يهوديـان پـه منـډه اخـري قلعـه تـه پـه تيښـته شـول او علـي رضـي الله عنـه ور پسـې ؤ نـور صـحابه كـرام رضـي الله عـنهم هـم ور سـره شـول او يهوديـان قلعـه تـه دننـه شـول او دروازه يـې بنده كـړه خـو يـو يهـودي علي رضـي الله عنـه تـه سـخت ګـذار وركـړ، چـې د علـي رضـي الله عنـه د لاس څخه ډال وغوځيد ،

د رسـول اللهﷺ ازاد شـوی غـلام ابـو رافـع رضـي الله عنـه فرمـايي: د بخـاري او مسـلم شـريف حـديث دی چـې علـي رضـي الله عنـه د خيبـر د قلعـه دروازه راوويسـتله او د يهـودو لـه پـاره يـې ډال تـرې جـوړ كـړ اخيـر يـې لاس كـې ونيولـه او صـحابه كـرام رضـي الله عـنهم ور بانـدي د خيبـر قلعـه تـه وختـل او خيبـر فـتح شـو نـو څـه يې اسيران او څه يې مړه شول او بعضو جزيه ومنله.

د جـابر بـن سـمره رضـي الله عنـه نـه روايـت دی: چـې علـي رضـي الله عنـه دروازه وغورځولـه نـو (7) تنـو (كسـانو) كوښـښ وكـړ، چـې پورتـه يـې كـړي خـو ونـه توانيـدل بيـا (49) كسـانو كوښـښ وكـړ، چـې بيرتـه يـې د خيبـر قلعـه لـه پـاره دروازې ځـای كـې ودروي خـو هغـوئ هـم نـه شـوه ټينګـولای اخـر (70) كسـانو بيرته خپل ځای كې ودروله.

دا ؤ د علي رضي الله عنه كرامت.

د يهوديـانو ډيـرې ښـځې د مسـلمانانو لاس تـه ورغلـې د عبـد الله ابـن عبـاس رضـي الله عنهمـا څخـه روايـت دی:

چـې رسـول اللهﷺ هغـه وينځـې صـحابه كرامـو تـه تقسـيم كړلـې چـې هغـه كـې د يهـودو د مشـر حيـی بـن احطـب لـور [صـفيةؓ] هـم وه چـې خاونـد يـې ابـي الحقيـق او ورور او پـلار يـې هـم وژل شـوي وو، هغـه د بـل صـحابي رضـي الله عنـه برخـه كـې راغلـې وه خـو بعضـو صـحابه كرامـو رضـی الله عـنهم، رسـول اللهﷺ تـه مشـوره وركـړه چـې دغـه [صـفيةؓ بنـت حيـي بـن احطـب] سـتا سـره مناسـب ده ځكـه چـې د لـوړ اصـل خاونـده ده نـو رسـول اللهﷺ هغـه صـحابي رضـي الله عنـه، چـې دغـه بـي بـي يـې پـه برخـه كـې رسـيدلې وه را وغوښـت او ورتـه يـې وويـل: تـه دغـه وينځـو كـې يـوه خوښـه كـړه كـه خپـه كيـږې نـه نـو [صـفية رضـي الله عنهـا] ماتـه را كـړه او كـه خپـه كيـږې نـو سـتا حـق دی زه يـې درنـه پـه زبردسـتۍ نـه اخلـم، نـو هغـه صـحابي رضـي الله عنـه وويـل: چـې يارسـول اللهﷺ زمـا هـم همدا سـې اراده وه چـې دا سـتا سـره مناسـب ده، نـو زه راضـي يـم دې وخت كـې د مرحـب پهلـوان خـور زينـب نوميدلـه (بـي بـي صـفية رضـي الله عنهـا) تـه دعـوت وركـړ هغـې تـه معلومـه وه چـې نـن رسـول اللهﷺ هغـې تـه ورځـي، چـې تسـلي وركـړي ځكـه چـې خاونـد، پـلار او ورور يـې جنـګ كـې وژل شـوي وو، نـو د خپـل ورور د انتقـام اخسـتلو لـه پـاره يـې د پسـه غوښـه كـې زهـر ګـډ كـړل خصوصـا د ولـي او پښـتيو پـه غوښـو كـې، هغـې تـه چـا ويلـي وو، چـې رسـول اللهﷺ د پسـه پـه غوښـه كـې ولی او پښتۍ زيات خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول اللهﷺ او بل صحابي (بشربن براء رضي الله عنه) هغه خيمې ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پکې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه يې رسول اللهﷺ ته پيش کړه،

رسول اللهﷺ غوښه را واخستله چې ويې خوري خو غوښه د اللهﷻ په حکم ګويانه شوه چې ما کې زهر دي مه مې خوره خو بشربن براء رضي الله عنه يوه لقمه تيره کړې وه، نو رسول اللهﷺ وفرمايل: چې دې غوښه کې زهر دي مه يې خورئ؛ خو بشربن براء رضي الله عنه، ورته وويل: يارسول اللهﷺ زه يې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بيرته وا پس نه کړه نو لږ وخت نه ؤ تير شوی چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې ټول يهود را جمع کړئ نو هغوئ ټول را وستل رسول اللهﷺ د هغوئ څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وکړه: هغوئ ورته وښودل، نو رسول اللهﷺ ورته وويل: تاسو دروا غ وويل: بيا يې د هر يوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوئ تصديق وکړ، چې همدا سې ده بيا رسول اللهﷺ ورته وويل: چې تاسو به په دوزخ کې څومره ياست؟ هغوئ وويل: لږ اندازه نو رسول اللهﷺ ورته وويل: چې غلي شئ درواغجنو تاسو به زيات دوزخ کې ياست، بيا رسول اللهﷺ ورته وويل: که پوښتنه در څخه وکړم رښتيا به وواياست؟
نو هغوئ وويل: چې هو ځکه که مونږ درواغ وواي و ته ور باندي پوهيږې، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه: چې تاسو ماته غوښه کې زهر اچولي وو؟
هغوئ وويل: هو ! نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: ولې مو اچولي وو؟ هغوئ وويل: چې مونږ فکر کاوه چې ته که رښتيا رسول اللهﷺ يې تاته به ضرر ونه رسوي او که رسول اللهﷺ نه يې مونږ به دې د غم څخه خلاص شوو•.
نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته چې زياته غوصه ورغلې وه هر يو به ويل: چې ماته امر وکړه چې ټول قتل کړم خو رسول اللهﷺ هغوئ معاف کړ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• رواه البخاري عن ابن عباس حديث رقم 2614 و مسلم حديث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حديث رقم 3169 فی البخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۶) برخه:

او د خیبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول اللهﷺ په شان کې سپکاوی کوونکي ابو رافع سلام بن ابي الحقیق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزهٔ:

➥ د عبد الله بن کعب بن مالک رضي الله عنه، څخه روایت دی: چې د انصارو دوه قبیلې اوس او خزرج به همېشه د رسول اللهﷺ سره د زیاتې مینې په خاطر د اسې کارونه کول چې دین ور باندې لوړ شي او رسول اللهﷺ خوشحاله شي او دواړه قبیلو به د نیکۍ په کارونو کې یو له بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اوْس د قبیلې ځوانانو یو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول اللهﷺ سره یې زیات عناد درلوده او همېشه به یې د رسول اللهﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرج د قبیلې مشران سره راغونډ شول چې یو داسې نفر ووژني چې د آوس قبیلې سره برابر شي او رسول اللهﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکر یې وکړ، نو اخر یې فیصله وکړه چې باید ابو رافع سلام بن ابي الحقیق ووژني ځکه چې ابي الحقیق ډېر مالداره ؤ او د خندق په غزا کې یې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدینه منوره حمله وکړي او د هغوئ مصارف یې هم ور کړي وو، بل دغه کافر یو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به یې د رسول اللهﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به یې خندول او زیات عیاش او شرابي انسان ؤ نو د خزرج قبیلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، مسعود بن سنان رضي الله عنه، عبد الله بن انیس رضي الله عنه، ابو قتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول اللهﷺ ته راغلل چې اجازه ترینه واخلي نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: تاسو یې ووژنئ خو تاسو یې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زیات کسان وي او که تاسو یې د شپې وژنئ نو پام کوئ چې ښځې ما شومان و نه وژنئ، نو هغوئ راغلل او خیبر ته داسې وخت را ورسیدل چې ماښام نژدې ؤ نو داسې وخت کې به یهودیانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه ګانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنګه دغه لوېې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقیق پکې دی ورننوځي.

➥ نو عبد الله بن عتیق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وویل، زه کوم چل جوړوم که کامیاب شوم او د قلعه د ننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوئ حمله وکړه نو تاسو به راشئ که زه کامیاب شوم نو بیرته به درووځم.

نو کله چې یهود خپلو قلعه ګانو ته د ننه شول نو عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کښیناست لکه څوک چې سحرا ګشت ته کښیني او خپل څادر یې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله رغ یې ور باندې وکړ، چې څوک یې؟ ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، فرمايي: زه را پورته شوم هما غسې مې څادر ډډ نیولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پر تو ګانې مې لاس کې دی نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کیلي ګانې یې د دروازې په سر تاخچه کې کېښودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـایې یـا زینـې لانـدې کښیناسـتم چـې څـوک مـې ونـه وینـې نـو ابـو رافـع شـراب وڅښـل ډېـر او بـه ورتـه سـندرې ویلـې او ګډېـدلې بـه کلـه چـې شـپه پخـه شـوه ټـول خلـک تـرې ولاړل خپلـو کورونـو تـه، دې لویـه قلعـه کـې بیل بیل کورونه وو او ابورافع هم خپل کور ته دننه شو.

نـو مـا ټـولې دروازې دبانـدې طـرف نـه بنـدې کړلـې چـې کـه څـوک چغـې کـړې دوئ بـه نـه شـي راوتـلای، نـو د ابورافـع سـلام بـن ابـي الحقيـق کـوټې تـه ورغلـم او پـه قـراره مـې دروازه خلاصـه کـړه خـو هغـه سـره ښـځه او بچـې هـم وه او زه نـه پوهیـدم چـې دغـه کـافر چیـرې دی او مـونږ رسـول اللهﷺ د ښـځو او ماشـومانو لـه وژلـو منـع کـړي ؤ نـو زه لـه کـوټې بیرتـه راووتـم او سـوچ مـې کـاوه چـې څنګـه دغـه کـافر پـه تیـاره کوټـه کـې معلـوم کړم، نو یو ځل بیا ور دننه شوم او ښځو په شان اواز مې وکړ، چې زما ګرانه ابورافع ته چیرې یې؟،

هغـه فکـر وکـړ، چـې کومـه ډېـره راغلـې ده نـو وې ویـل: زه دغـه یـم نـو زه د اواز طـرف تـه ورغلـم دا کـافر چـې بـدن یـې تـک سـپین ؤ نـو داسـې ښـکاره شـو لکـه سـپین بالښـت او مـا پرلـه پسـې وارونـه ور بانـدې وکـړل او ده چغـې کـړې ښـځې او ماشـومانو یـې هـم چغـې کـړې نـو زه بیرتـه لـه کـوټې را ووتلم خـو یقینـې وم چـې مـړ نـه دی.

او ښـځه یـې لـه کـوټې راووتلـه چـې چغـې کـړې مـا هغـه وډاره ولـه چـې چـوپ شـه او بیـا کـوټې تـه دننـه شـوم بیـا مـې غـږ بـدل کـړ چـې (ابورافـع) څـه پیښـه ده ولـې چغـې وهـې؟ نـو هغـه وویـل: مـور در بانـدې بـوره شـه چـا ووهلم؟ سړی را نیسه.

عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، فرمـايي: زه بیـا ورغلـم او تـوره مـې ورتـه پـه خیټـه کیښـودله او سـربیره مـې ځـان پـرې واچولـو، چـې بـل خـوا ترینـه ووتلـه نـو بیرتـه تـرې راووتلـم او کلـه چـې پـه اندرپایـه یـا زینـه را کښته کیدلم نو چـې اخـر تـه نـژدې شـوم نـو مـا فکـر وکـړ چـې پـوره خلاصـې شـوې خـو خلاصـې نـه وې زمـا سـترګې هـم کمـزورې وې نـو را پریـوتم غـوزار شـوم او پښـه مـې ماتـه شـوه نـو ژر ژر مـې پـه څـادر وتړلـه او بهـر ملګـرو تـه ورغلـم هغـوئ تـه مـې وویـل: مبـارک شـه زه کامیـاب شـوم خـو څنګـه بـه معلومـه کـړو چـې دغـه کـافر مـړ شـو کـه لا ژونـدی دی، نـو دې وخـت کـې بـل صـحابي عبـد الله بـن انـيس رضـي الله عنـه، وویـل: زه بـه معلومـات واخلـم زه بـه تیـاره کـې د دوئ منـځ تـه ورشـم زه د دوئ پـه ژبـه خبـرې کـولای شـم نـو هغـه ولاړ لـه ابـو رافـع خلـک را تـاؤ وه او ښـځې یـې ورتـه ږنـا نیـولې وه او ژړل یـې نـو دا کـافر لا ژونـدی ؤ او ویـل یـې: چـې مـا د عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، اواز واوریـد لکـه چـې هماغـه راغلـی ؤ نـو مـا اواز بـدل کـړ ورتـه ومې ویل: نه هغه له مدینې دومره لیرې، دې قلعه ته څنګه داخل شو؟

نـو عبـد الله بـن انـيس رضـي الله عنـه، فرمـايي: چـې زه بیرتـه را ووتلـم ورتـه ومـې ویـل: لا ژونـدی دی خـو انتظـار بـه وکـړو چـې صـبا شـي نـو معلومـه بـه شـي، نـو مـونږ هـم هلتـه تـر سـهاره موجـود ؤ چـې چرګـانو اذانونـه وکـړل نـو خلـک د قلعـه ګـانو پـه دیوالونـو وختـل او اعـلان یـې وکـړ چـې (ابورافـع) مـړ شـو نـو مـونږ هم روان شولو.

عبـد الله بـن عتيـق رضـي الله عنـه، فرمـايي: زه پـه ماتـه پښـه داسـې پـه منـډه وم لکـه چـې ماتـه نـه وي نـو کلـه چـې مـدینې منـورې تـه ورسـیدو نـو رسـول اللهﷺ پـه ممبـر ناسـت ؤ کلـه چـې یـې زمـونږ مخونـو تـه وکتـل ویـې فرمایـل: دا مخونـه داسـې معلـومیږي چـې کامیـاب شـوي یاسـت، نـو مـونږ ورتـه وویـل: هـو الحمـد الله مـونږ هغـه ووژلـو خـو مـونږ کـې هـر یـوه یـې د وژلـو دعـوه کولـه خـو رسـول اللهﷺ وفرمایـل: تاسـو تـورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړئ نو چې تورې يې وکتلې نو وېې فرمايل: وژلى عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، دى خو ثواب کې تول شريک ياست.

بيا رسول الله ﷺ د عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، په پښه ځادر واچولو او دعا يې وکړه نو چې ځادر مو اوچت کړ پښه دا سې روغه شوې وه لکه چې بلکل نه وي ماته شوي.

⬅ همدغسې احاديث صحاح ستتة کې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذکر شوى دى فقط تفصيل کې لږ فرق لري نو له ننيو احاديثو معلومه شوه هر هغه څوک چې د شپې چاپو کې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوئ د دغه نبوي تګلارې خلاف دي اګر که لمونځ کوي، روژه نيسي او حج کوي د يو مشکوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره کول هيڅ دين او مذهب کې نه دى روا*.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

⬅ د يو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول الله ﷺ محبت.

امام قرطبي تفسير قرطبي کې يو حديث نقل کړى دى: اګر چې اشکال پکې شته.

(حسنين رضي الله عنهما) دواړه مريضان شول نو ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول الله ﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبکر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: يا اباحسن رضي الله عنه که تا نذر منلى واى نو کيداى شي الله ﷻ دواړه بچي ژر روغ کړي واى، نو علي رضي الله عنه وفرمايل: چې که الله ﷻ مې بچي روغ کړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: که مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونيسو ! نو يوه وينځه د دوئ په کور کې وه (فضة يا ربيبة رضي الله عنها) نو ميدله هغې هم وويل: زه به هم در سره درې روژې ونيسم.

⬅ اخير (الله ﷻ) دواړه روغ کړل نو دوئ روژې نيول شروع کړل او علي رضي الله عنه د يو يهودي نه په يو روايت کې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت کې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د يهودي څخه چې شمعون نوميده (وړې) د وريشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو څه اندازه تيارې کړلې او يهودي ته يې واپس کړلې هغه په مزدورئ کې دو مره وربشې ور کړلې چې پنځه واړه واړه ټيکلي ډوډئ ترې پخې شوې، نو هغه يې په ميچن اوړه کړې او ډوډۍ يې ترينه پخې کړې او علي رضي الله عنه مسجد کې رسول الله ﷺ سره ناست وُ، د روژه ماتي څخه لږ

---

* سيرت ابن هشام ج 2 ص 190
وفي البدايه لابن کثير ج 4 ص 137

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې یې کور ته تشریف راوړ، کله چې ډوډۍ ته کښیناستل او اذان شروع شو نو د معمول مطابق به اوله لقمه علي رضي الله عنه او چتوله کله چې یې لقمه (ګوله) خولې ته نژدې کړه نو دروازه کې یو چا اواز وکړ ای اهل بیت رسول الله ﷺ زه مسکین یم په الله ﷻ قسم چې ډیرې ورځې مې اولاد هیڅ نه دي خوړلي ماته څه خوراک را کړئ الله ﷻ به عوض کې جنتونه در کړي.
نو علي رضي الله عنه (فاطمې رضي الله عنها) ته وکتل هغې ورته وویل: ټول ور کړه او هغه ټوله ډوډۍ یې ور کړله او دوئ روژې په اوبو ماتې کړلې.

➥ بیا دوهمه ورځ هم بي بي فاطمې رضي الله عنها همدا سې مزدورئ باندې وړۍ تیارې کړلې او بدل کې یې اوربشې راوړلې او اوړه یې کړې، ډوډۍ یې ترینه پخې کړې چې کله روژه ماتي ته کښیناستل بیا هماغسې چا ږغ وکړ، چې ای اهل بیتو: زه یتیم یم پلار مې بیعة العقبة کې شهید شوی دی او کور کې نهر یوو یو څه را کړئ الله ﷻ به جنت کې بدله در کړي، نو ټولو په شریکه هغه ډوډۍ بیا هغه یتیم ته ور کړه او روژه یې په اوبو ماته کړه.

➥ دریمه ورځ هم همدا سې خبره تکرار شوه چې روژه ماتي ته کښیناستل نو یو چا اواز وکړ، چې أی اهل بیتو زه چا بندي کړی وم او وهلم یې او ډیرې ورځې یې خوراک نه را کولو اوس را خوشې شوم ډیر وږی یم څه خوراک راکړئ الله ﷻ به یې بدله کې جنتونه در کړي نو بیا یې ټوله ډوډۍ ور کړه او روژه یې په اوبو ماته کړه او درې روژې یې هم پوره شوې خو د بي بي فاطمې رضي الله عنها نور طاقت ختم شو نور یې وړۍ نه شوې وریشلی او د یهودي سره نور وړۍ هم نه وې صبا ته روژه نه وه خو ډیر وږي وو، نو علي رضي الله عنه دواړه زامن لاس نه ونیول او رسول الله ﷺ ته ورغلل کله چې د رسول الله ﷺ نظر پرې ولویده، نو پوه شو چې وږي دي نو ټول د بي بي فاطمې رضي الله عنها کور ته راغلل د هغې ملا او شا دواړه د ډیرې لوږې سره یو ځای شوې وه او سترګې یې ننوتلې معلومیدلې، نو رسول الله ﷺ غیږ کې ونیوله او په ژړا شو
➥ (حسنین رضي الله عنه) هم په ژړا شول نو جبرایل (ع) راغی او د سورت الدهر تر (9) آیات پورې آیاتونه نازل شول چې هغه کې د دوئ دغه کار د الله ﷻ ډیر خوښ شوئ او د داسې کولو صفتونه پکې شوي وو او بدله کې یې د جنتونو وعده شوې وه چې دوئ ډیر زیات خوشحاله شول چې د دوئ صدقه قبوله شوه.

➥ یوه ورځ بي بي فاطمه رضي الله عنها ناروغه شوه چا ورته د انار خوړلو مشوره ور کړې وه نو هغې علي رضي الله عنه ته د انار خواهش وکړ، نو علي رضي الله عنه بازار ته ولاړ په ټول بازار کې یې فقط یو انار پیدا کړ هغه یې را واخستې او کور ته را روان شول، لار کې د یوې ښځې په غیږ کې ماشوم ؤ هغه ماشوم انار ولیده او چغې یې کړې مور ته یې وویل: چې ماته انار راکړه نو هغې ښځې علي رضي الله عنه ته وویل: وروره زوی مې ډیر وږی دی دغه انار را کړه چې ور یې کړم. نو علي رضي الله عنه انار ورکړ او خالي لاس کور ته راغی، بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وویل: لکه چې انار دې پیدا نه کړ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ورته ويل: ټول بازار کې مې فقط يو دانه پيدا کړ، خو لاره کې يو ماشوم چې زيات وږی ؤ ور مې کړ،

← نو بي بي فاطمې رضي الله عنها وويل: ډير ښه دې کړي دي چې ور کړی دې دی، لږ وخت نه ؤ تير شوی چې، رسول الله ﷺ ته چا د يمن څخه د اوښ يو بار انار را ليږلي وو•،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسيم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسيدلي وو،

نو رسول الله ﷺ يو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ورکړل، چې اهل بيتو ته يې يوسي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې يې له ځان سره وويل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم يو انار بې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وايې؟

او انار يې په بډه ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغی دروازه يې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتی هغه ورته وويل: له يمن څخه چا انار را ليږلي وه او ستا برخه کې دا انار رسيدلي دي نو هغه يو يو انار له لمنې رايستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: بس همدا دي؟

هغه ورته وويل: ولې بس نه دي؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دا واخله دا زما نه دي ما نن يو انار خيرات کړ او الله ﷻ فرمايي: چې د يوې نيکۍ بدله په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم در باندې وکړم او څه به درنه ياد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا يقين په الله ﷻ څومره پوخ دی.

زيات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ او (حسنين رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به يې په قراره کښته کړل.

يو ځل رسول الله ﷺ خطبه ويله چې دواړه لمسيان يې راغلل او د خلکو په اوږو يې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغی دواړه يې را اوچت کړل او ويې فرمايل: چې رښتيا هم اولاد فتنه وي.

او زما دغه دواړه لمسيان د جنت د ځوانانو سيدان دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه الهيثمي ج9 ص 177
و اخرجه ابن النجار عن عمير في كنز العمال ج 7 ص 104
و اخرجه الطبراني ايضاً و اخرجه الحاكم ج 3 ص 169 وصححه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهريره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره محبت:

← کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جيش العسرة هم ورته وايي تياري وکړه نو علي رضي الله عنه يې خپل ځای ناستی و ټاکه چې خلکو ته به دين ښايي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطره وه مقابله به يې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې يارسول الله ﷺ تا په ما باندې څه ګومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپين ږيرو سره پريښودم او د جهاد د مقدسې فريضې دې محروم کړم.

← نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته په دې راضي نه يې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته راته لکه هارون (ع} شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع} نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

← لکه څنګه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) يې په خپل ځای وټاکی نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

← طبراني د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړی دی: چې يوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، يو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) د ژړا اوازونه واوريدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه يې وکړه چې دوئ ولې ژاړي؟ نو بي بي فاطمې رضی الله عنها ورته وويل: چې وږي او تږي دي زما شيدې هم نشته اوبه هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چا سره مشک کې اوبه نشته؟

بيا ټولو وکتل خو چا سره هم اوبه نه وې بيا رسول الله ﷺ د پردې اخوا ته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه يې په غيږ کې خپلې سينې مبارکې سره ونيولو او خپله ژبه مبارکه يې د هغه خوله کې ورکړه نو هغه يې رودل شروع کړل تر هغه چې موړ شو او تنده يې ماته شوه بيا يې وفرمايل: حسين رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره يې هم همداسې وکړل.

نو ايا د چا خيټې ته چې د رسول الله ﷺ لاړې يا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضيلت وي؟

← د عقبة بن حارث رضي الله عنه څخه روايت دی: چې يوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د مازديګر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونيولو غيږ کې يې کښينولو، بيا يې دا اشعار وويل:

بِأَبِیْ أَنْتَ شَبِيْهَ بِالنَّبِيْ -لَيْسَ شَبِيْهَا بِعَلِيْ ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبيﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه يې، نو علي رضي الله عنه ورته وخندل.

➥ د عمير بن اسحاق رضي الله عنه، نه روايت دی: چې ابوهريره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته يې وويل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهريره رضي الله عنه يې په خيټه يا نوم باندې خوله کېښوده او مچې يا ښکل کړ، بيا يې وفرمايل: چې ما رسول اللهﷺ ليدلی ؤ چې همدا سې يې ښکل کړ،

➥ د طبراني رضي الله عنه يو روايت کې ليکلي دي: چې ابوهريره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن او چته کړه او د هغه خيټه يې ښکل کړه.

➥ د مقبري رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ د ابوهريره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسين رضي الله عنه} راغې او سلام يې واچولو، خو د ابوهريره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وويل: چې (حسين بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابو هريره رضي الله عنه ور پورته شو ورته يې وويل: وعليکم السلام يا زمونږ باداره نو مونږ له ابوهريره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته بادار وويل: نو ته خو غلام نه يې چې بادار دې شو؟ نو ابوهريره رضي الله عنه وفرمايل: چې ما له رسول اللهﷺ څخه اوريدلي: چې (اَلْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةْ)

{حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه} د جنتيانو د ځوانانو باداران دي.

➥ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زما سره مسجد نبويﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوئ د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول اللهﷺ تشريف راوړ او خبرې يې واريدلې نو زيات په غوصه شو بيا يې وفرمايل: زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکليف ورسولو، نو هغه ما ته تکليف ورسولو•.

نوټ: د اهل بيتو سره مينه د ايمان برخه ده که څوک ور سره مينه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مينه هم همدومره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مينه چې سړی کفر ته ورسوی رواء نه ده، شيعه ګان چې ځانونه د اهل بيتو سره د مينې اظهار کوي اصل کې همدوئ اهل بيت وژلي همدوئ د عبد الله بن سبأ يهودي په لاره روان دي همدوئ دي چې د اسلام په تاريخ کې اهل سنتو ته زيات زيان رسولی دی، همدوئ دي چې اوس يې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنګونو اور تازه ساتلی دی، همدوئ دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضی الله عنه، بي بي عايشه رضي الله عنها ته کافران وايي، همدوئ دي چې رسول اللهﷺ باندې د لسو سيپارو قرآن د غلا کولو الزام لګوی دی، همدا شيعګان دي چې جبرايل (ع) ته غلطي وحي راوړلو نسبت کوي.

لکه څنګه چې دنيا کې الله ﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې يې هم ذليله غواړو.

• اخرج ابن عساكر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفي كنز العمال ج7 ص69 كذا لك في البدايه ج 7 ص 358 و اخرج البزار رجاله رجال صحيح وايضا رواه ابن اسحاق في كتابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

⟵ د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ما ته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وويل: چې ما ته (معاويه بن ابي سفيان رضي الله عنهما) وويل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته يې؟ هيڅ خبره ور پسې نه کوې؟

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي: ما ورته وويل: څنګه به ور پسې څه وو ايم ما ته دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمايلي يې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کيدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته يې وويل: ته ما ته دا سې يې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهم: چې کله د خيبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمايل: چې صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ور کوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ور سره مينه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بيرغ را واخلم او د دغه فضيلت ما ته ورسيږي خو رسول الله ﷺ را ته وويل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه را وغواړه او ما هغه راوست، بيرغ يې ورکړ او الله ﷻ خيبر د هغه په لاس فتح کړ.

دريم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلورم: کله چې د مباهلې ايات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې را وغواړئ او خپله هم حاضر شئ بيا مباهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه) را وغوښتل او ويې فرمايل: دا زما اهل او عيال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمايلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمايل: څوک چې دومره فضيلت لري نو څنګه به بدې خبرې ور پسې وکړم؟

⟵ د عبدالرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روايت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته يوه ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ويله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته يې وويل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: زويه چا درته وويل: چې داسې ووايه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته يې وويل: يا امير المؤمنين په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ويلي !

⟵ ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هو زه يقيني يم چې ته رښتيا وايې تا ورته نه دي ويلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بيا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه يې له لاس را ونيولو او ښکل يې کړ، او بيا يې په ممبر له ځان سره کښيناوه.

⟵ همداسې حديث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روايت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وخوت او ابوبکر رضي الله عنه ته يې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنته شه، ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: ته رښتيا وايې او ته ملامت نه يې خو زه دغه موجودو خلکو کښېنولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوئ وغواړي زه به کښېنته شم.

د ابوالبختري رضي الله عنه څخه د (حسين بن علي رضي الله عنهما) په باره کې ذکر شوی دی چې عمر رضي الله عنه خطبه ويله او حسين رضي الله عنه ورته راغی چې کښېنته شه دا زما د بابا ممبر دی ته دی د خپل بابا په ممبر کښېنه، نو عمر رضي الله عنه ورته په ژړا شو او ورته يې وويل: ته رښتيا وايې دا ستا د بابا ممبر دی او زما بابا ممبر نه درلوده، خو تا ته چا وويل چې دا خبره وکړه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو او حسين رضي الله عنه ته يې وويل: چوپ شه غداره زه به تا سره کور کې ګورم.
نو عمر رضي الله عنه ورته وويل: پام کوه زما بچي ته څه ونه وايې دې رښتيا وايې او بيا يې له ځان سره څنګ کې په ممبر کښېناوه او چې کله يې خطبه خلاصه کړه او لمونځ وشو نو عمر رضي الله عنه حسين رضي الله عنه يې له لاس ونيو او خپل کور ته يې بوتلو هلته يې خوراک وربانديې وکړ، بيا يې ورته وويل: چې کله کله زما کور ته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کيږو.*

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

← حلية الاولياء نقل کړې دي چې يوه ورځ علي رضي الله عنه د خپل کور تر څنګ ناست وو او يو مسکين ورته راغی ورته يې وويل: وږی يم څه را کړه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دې مخامخ کور ته ورشه مسکين چې ورته وکتل چې وچه ډوډۍ او بوکې لمدوي او چې نرمه شي بيا يې خوري نو تعجب کې شو فکر يې وکړ، دا هم کوم غريب دی کله چې د علي رضي الله عنه کور ته ولاړ او رغ يې وکړ چې فقير يم وږی يم څه راکړئ نو، ربيبة رضي الله عنها وينځې ورته خوراک راوړ نو دغه فقير چې خوراک وليد خوښ يې شو نو ورته يې وويل: که لږ نور راکړئ نو دلته يو بل فقير هم او بو سره وچه ډوډۍ خوري او فقير علي رضي الله عنه طرف ته اشاره وکړه، نو وينځې ورته وخندل ورته يې وويل: هغه خو د دغه کور مالک او کور والا دی خپله وچه ډوډۍ خوري خو مسکينانو ته ښه ډوډۍ ور کوي.

← د صفوري رضي الله عنها نه روايت دی: اګر چې حديث کې ضعف شته چې اهل بيت د څو ورځو نهر (وږي) وو او څه يې نه وو خوړلي نو نور يې طاقت نه ؤ، بي بي فاطمې رضي الله عنها خپل يو ټکری علي رضي الله عنه ته ورکړ، چې استعمال کړی يې لا نه وه او کوم ځای نه ورته هديه راغلې وه چې خرڅ يې کړي او کورته وربانديې څه خوراکي شيان راوړي نو علي رضي الله عنه هغه بازار ته يووړه او په درې درهم يې خرڅ کړ او غوښتل يې چې خوراکي شيان راونيسې نو يو فقير ورته مخې

---

* کذا في البداية ج 4 ص 339
و ذکر الهيثمي ج 9 ص 130
و کذالک اخرج احمد في مسنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـه شـو او سـوال او زارئ يـې شـروع كـړې دومـره فريـاد يـې ورتـه وكـړ، چـې زړه يـې پـرې وخوږيـده نـو درې واړه درهم يې هغه ته وركړل او خالي لاس كور ته را روان شو.

لاره كې يـو داسـې سـړی ورتـه مخـې تـه راغـی چـې اوښ يـې لـه مهـاره نيـولی ؤ نـو علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سلام واچولو، بيا يې ورته وويل: اوښ نه اخلې چې در باندې خرڅ يې كړم؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه مسـكی شـو چـې مـا سـره روپـۍ نشـته پـه څـه يـې واخلـم هغـه نفـر ورتـه وويـل: پـه نيتـه يـې در كـوم بيـا بـه روپـۍ راكـړې او ارزانـه يـې هـم دركـووم، نـو علـي رضـي الله عنـه ترينـه پـه (100) درهـم واخسـت او نيتـه يـې ور سـره معلومـه كـړه اوښ يـې كـور تـه روان كـړ لاره كـې بـل سـړی ورتـه پيـدا شـو پوښـتنه يـې ترينـه وكـړه چـې اوښ نـه خرڅـوې؟ نـو علـي رضـي الله عنـه فكـر وكـړ، چـې خـرڅ بـه يـې كـړم نـو ورته يې وويل: خرڅوم يې !

خرڅـوم ! پـه څـو يـې اخلـې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل تـا پـه څـو اخسـتی دی رښـتيا خبـره وكـړه نـو بيـا گټـه در كـوم، علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: مـا پـه سـل اخسـتی دی تـه څـومره گټـه راكـوې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل (60) روپۍ گټه دركوم نو په (160) درهم يې خرڅ كړ او هغه سړي اوښ روان كړ.

كلـه چـې علـي رضـي الله عنـه كـور تـه روان شـو فكـر يـې وكـړ، چـې اوس خـو هغـه سـړي تـه مخكـې لـه وختـه روپـۍ وركـول پكـار دي لـه چـا مـې چـې اوښ اخسـتی دی، خـو نـه يـې كـور راتـه معلـوم دی او نـه يـې نـوم (100) درهـم يـې لـه ځـان سـره كـړل او (60) درهـم يـې بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا تـه وركـړل هغـې ترينـه پوښتنه وكړه دومره روپۍ دې له كومه كړې؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه خپلـه قصـه بيـان كـړه هغـه هـم حيرانـه شـوه، نـو علـي رضـي الله عنـه روان شـو چـې لـه رسـول الله ﷺ څخـه پوښـتنه وكـړي چـې دغـه قرضـداري څنگـه پيـدا كـړم چـې روپـۍ يـې وركـړم، كلـه چـې رسـول الله ﷺ تـه مخـامخ شـو نـو رسـول الله ﷺ ورتـه پـه خنـدا شـو بيـا يـې ورتـه وويـل: نـن خـو دې ډيـرې روپۍ گټلي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ولې ته خبر شوی يې ؟

نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وويـل: هـو، نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: نـو اوس راتـه ووايـه چـې قرضـداري بـه څنگـه پيـدا كـړم؟ نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وفرمايـل: د لټولـو ضـرورت يـې نشـته هغـه خرڅـوونكی جبراييـل (ع) او اخستونكی ميكاييل(ع) وه•.

الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځكه يې هغه دواړه درته د انسانانو په شكل را ليږلي وو.

دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

• كتاب الاستيعاب ج 1 باب عشرة مبشرين بالجنة
حلية الاولياء باب فضايل علي بن ابي طالب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

➥ کليب رضي الله عنه فرمايي: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغى چې د اوه (7) تنو سردارانو يا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې يو پاستې وچه ډوډۍ هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسيموله، نو هغه يو وچ شوى پاستې يې هم (7) برخې کړ بيا يې ور باندې قرعه يا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سيدله هغه به يې ور کړله.

➥ د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روايت دى: چې علي رضي الله عنه ته دوى ښځې سوال ته راغلې، يو اصيله وه او يوه ازاده شوې (عجمه) وينځه وه نو علي رضي الله عنه، يوې ته (40) درهم او يوه بورى غله ور کړه هغه ازادې شوې (عجمۍ) وينځې (40) درهم او يوه بورى غَلَهْ واخستله او ولاړله خو هغه بله ښځه هم هلته ولاړه وه بيا يې علي رضي الله عنه، ته وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زه اصيلة عربه يم تا زه د يوې ازادې شوې (عجمۍ) وينځې سره برابره کړم؟

ايا داسې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ما ته د اسماعيل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو يعنې عرب د اسماعيل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته يو برابر دي فضيلت په تقوى کې دى.

➥ د علي بن ربيعة رضي الله عنه نه روايت دى: چې (جعده بن هبيره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغى چې تا ته دوه تنه راغله او تر منځ يې شخړه وه، دغه يوه ته، تاسو د خپل ځان مال اولاد نه ګران او محبوب ياست او دغه بل ته که ته په لاس ورشې او وس يې در باندې ورسيږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فيصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا دښمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهيره رضي الله عنه} په سينه کې په سوک ووهه بيا يې ورته وويل: دغه فيصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ويې کړم دا په قيامت کې پوښتنه کيږي چې په حقه دې فيصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم. بيا يې وفرمايل: چا چې دوه کسانو تر منځ فقط د قجورې يوه دانه هم تقسيم کړه نو د قيامت په ورځ به افسوس کوي.
نو اوس زمونږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرګې کوي بايد دې حديث ته متوجه او وسي يا قاضي صاحبان چې په رشوت فيصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

➥ د علي رضي الله عنه څخه روايت دى: چې زه رسول الله ﷺ يمن ته د قاضي په صفت ليږلم نو ما ورته وويل: يا رسول الله ﷺ زما عمر کم دى او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډيره سخته وي!
نو رسول الله ﷺ راته په سينه لاس را تير کړ او دعا يې راته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بيا ما ته هيڅ مشکل نه دى پيدا شوى چې هر قسم قضيه به راغله زه به ور باندې پوهيدلم.

➥ د اصبغ بن نباته رضي الله عنه څخه روايت دى: چې علي رضي الله عنه ته يو نفر راغى ورته يې وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زما يو ضرورت دى او هغه مې الله جل جلاله ته پيش کړى که

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا هغـه پـوره کـړ، نـو د الله جـل جلالـه ثنـا صـفت بـه وکـړم او سـتا شـکريه بـه اداء کـړم او کـه تـا پـوره نـه کـړاى شـو نـو هـم د الله ﷻ ثنـا صـفت بـه وکـړم او تـا بـه معـذور وګـڼم نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: کاغـذ خـو نشـته خـو خپـل ضـرورت دې پـه مځکـه وليکـه ځکـه چـې ځـوک سـوال کـوي نـو پـه مـخ کـې يـې يـو قسـم ذلالـت ښـکاره کيـږي او زه نـه غـواړم تـه د چـا پـه وړانـدې ذليـل ښـکاره شـې نـو هغـه سـړي خپـل مشـکل پـه مځکـه وليکلـو او علـي رضـي الله عنـه ولوسـت نـو هغـه يـو دينـداره شـخص او يـو مخـور مشـر ؤ خـو حـالاتو مجبـوره کـړى ؤ چـې علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سـوال وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه لـومړى خپلـه چپنـه را وغوښـتله هغـه يـې ورکـړه نـو هغـه لـه خوشـحالئ اشـعار وويـل: چـې معنـى يـې دا ده تـا ماتـه چپنـه را کـړه او په اغوستلو به زړه شي خو الله ﷻ به يې عوض کې داسې لباس درکړي چې هغه به نه زړيږي.

بيـا علـي رضـي الله عنـه ورتـه (100) اشـرفۍ ورکـړلې نـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم ورتـه وويـل: يـوه چپنه او (100) اشرفۍ ډيرې نه دې چې تا ورکړې•؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وفرمايـل: چـې مـا لـه رسـول الله ﷺ څخـه اوريـدلي دي چـې هـر چـا سـره بـه د هغـه د حيثيـت مطـابق چلنـد کـوئ، بعضـې د خلکـو سـوال کـول شـغل او کـار وي کـه ښـه مالـدار هـم وي دغـه کـار نـه پريـږدي خـو بعضـې سـوالګر ريښـتيا مجبـور وي نـو کـه درتـه معلومـه شـوه چـې ريښـتيا مجبـور دي نـو زيات کومک ور سره وکړئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) يو شيعه ته د (سعدبن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمدستي مړ کيدل.

← علـي بـن ابـې طالـب رضـي الله عنـه يـوه ورځ کوفـه کـې ؤ چـې چـا ورتـه وويـل: چـې د عبـد الله بـن سـبأ يهـودي فرقـه وايـې: چـې تـا (اميرالمـؤمنين ابـوبکر رضـي الله عنـه)، (اميرالمـؤمنين عمـر رضـي الله عنـه) او (اميرالمـؤمنين عثمـان رضـي الله عنـه) تـه بـد او رد ويلـي دي؟ نـو ځکـه مـونږ هـم ور پسـې بـد وايـو، نـو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او ويې ويل: چې ما غوښتل د ابن سبأ فرقه ټول له توري تير کړم.

چـې دوئ مـا پسـې داسـې خبـرې کـوي چـې زه تـرې خبـر نـه يـم زه د الله ﷻ څخـه پنـاه غـواړم چـې د رسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم دوه خسـرانو او زوم پسـې خبـرې وکـړم هغـوئ د عشـره مبشـره څخـه دي هغـوئ زمـا څخه افضل دي.

خـو زه دې کـار لـه پـاره لـومړى اعـلان کـوم چـې هـر چاتـه پـه لاس ورغلـل مـړه يـې کـړئ، چـا تـرې پوښـتنه وکـړه چـې هغـوئ خـو سـتا صـفتونه کـوي نـو علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: دوئ ماتـه هغـه او صـاف بيـانوي چـې هغـه پـه مـا کـې نشـته، دوئ زه د ربوبيـت درجـې تـه رسـولى يـم، او زه لـه دوئ بيـزار يـم دوئ دې لـه دې

• کتاب الاصابة ج 4 ص356
وذکر ابن عساکر مثل ذالک
وفي کنزالعمال ج3 ص324

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه وویستل شي کنه نو یو به هم ژوندی پرې نږدم بیا یې لاس پورته او دعا یې وکړه چې یا الله ﷻ دغه د عبدالله ابن سباء پیروان پخپلو ځانونو مسلط کړې همدا اسې دعا یې کوله او خلکو ور باندې آمین ویل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

➥ د (ابونجیح رضي الله عنه) څخه روایت دی: چې امیر معاویه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ته وویل: مونږ جهاد کې مشغول یو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هیر وي راشه زه طواف کوم ته راته ګوره که کومه غلطي کوم اصلاح یې کړه.
نو هغه طواف وکړ او بیا یې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې یې کښیناوه بیا یې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه وو ایې خو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته وې ویل: ته هغه چا پسې خبرې کوې چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ور سره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

✍ ځوانانو کې اول مسلمان دی.

✍ د هارون (ع) سره تشبیه ورکړل شوې ده.

✍ د خیبر فتح د ده پلاس شوې ده.

✍ (اسد الله) لقب ور کول شوی دی.

✍ اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره څنګ کې ولاړ دی، او لمونځ یې کړی دی.

بیا یې ورته وویل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر یې ټک ووهه او له ډیرې غصې ځان سره غړیده.

➥ ابو هریره رضي الله عنه فرمایي: چې زه د دمشق بازار کې ګرځیدم یو ځای ته ورسیدم چې ډیر خلک را جمع دي او یو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنیو درې واړو خلیفګانو پسې ښکنځل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه یې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وویل: چې دغه سړی د عبدالله بن سبا پیرو دی یعنې شیعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بیانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکنځل کوي.

نو ورغی او خلکو کې ور ننه شو خلکو ځای ور کړ او ورته یې وویل: چې زه یو څو پوښتنې کوم؟
هغه ورته وویل: وکړه څه وایې؟
نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وویل: ایا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟
نو هغه نفر ورته وویل: هو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته وويل: چې ضرور به رسول اللهﷺ د (بي بي عايشې رضي الله عنها او بي بي حفصې رضي الله عنها) د نكاح له پاره استخاره كړې وي نو چې الله ﷻ د خسرګانو جوړېدلو له پاره ابوبكر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ كړل نو ته څنګه ور پسې بد وايې؟
ايا رسول اللهﷺ دوه لور ګانې (لوڼې) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي وركړې؟

چې ته ور پسې بد وايې؟ ايا علي بن ابي طالب رضي الله عنه د عبد الله بن سبا د(شيعه) فرقې او د دوئ د عقايدو نه بيزاري نه ده اعلان كړې؟ چې ته د ابن سباء پيروي كوي (شيعه) شوى يې.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، خپل مخ قبلې ته واړوه او دعا يې وكړه چې يا الله جل جلاله كه دغه د شيعه ګانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزيل ته همدا اوس خپله سزاء وركړې.
نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه لا لاسونه نه وه كښته كړي چې د هغه شيعه آس ټوپ واچولو او شيعه ترې په يو شړق لاندې را پريوت سر او ينه يې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعد بن اب وقاص رضي الله عنه، ښيرا قبوله كړه•.

ʘʘʘʘʘʘʘ

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې.

لومړى خطبه مقام نخيلة كې كوفې سره.
دوهمه د نهروان جګړې نه بعد
كفارو او متعهدينو سره يې د صلحې حكم.

↩ ابو الوداک همداني رضي الله عنه فرمايې: چې علي رضي الله عنه د كوفې ښار ته نژدې مقام نخيلة كې چې د شيعګانو او نورو خوارجو سره په جهاد لګيا ؤ د خپلو مجاهدينو منځ كې ودريد او ويې فرمايل:
اى خلكو چا چې مداهنت وكړ يعني دنيوي مال او چوكۍ له پاره يې برحقه جهاد پرينښود نو هغه ځان په خپله د هلاكت كندې ته وغورځولو.

اى: خلكو تاسو داسې حالت ته رسيدلي ياست چې كه الله ﷻ مو بچ كوي نو په خپل فضل به تاسې بچ كړي كنه نو كافران به ستاسې فكرونه اشغال كړي تور درته سپين او سپين درته تور ښكاري حق درته باطل او باطل درته حق ښكاري.

اى: مسلمانانو دوئ تاسو د قوم پرستۍ په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستي نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساكر و ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص24
وفي كنز العمال ج7ص 69
وفي البدايه ج 7 ص 358

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای: خلکو دوئ ستاسې سره دوښمني نه لري دوئ غواړي د دين رڼايئ له منځه يوسي، تاسو وګورئ د کافرو او خوارجو سره هغه ضعيف العقيده مسلمانان دي چې ژبې يې خوږې او زړونه يې له کاڼي سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او ګمراه سره چې د کافرانو سره ملګري دي روا دی.

أی: خلکو دلته د خلافت له پاره جګړه نه ده چې زه خليفه شم که معاويه! بلکې کافرانو د خلکو ذهنونه خراب کړي او يو بل سره مو جنګوي.

ای: مسلمانانو حق په اسانه پيژندلای شئ هره ډله چې د کافرانو په قانون او نظام خوښ وي باطله ډله ده او د کافر غشی چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسلمانانو دوئ سره هغه خلک ملګري دي چې قرآن لولي خو تفسير باندې نه پوهيږي او داسې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې يې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتونو مه تيروځئ دغه تهمتونه په ټولو انبياؤ لګول شوي دي.

بيا علي رضي الله عنه وفرمايل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ) لکه څرنګه چې تاسو ګورئ فارسيان او روميان ستاسې واړه، زاړه، ښځې او نر ټول وژني. همداسې به د هغه مسلمانانو بچي، ښځې او نارينه هم ووژني چې ور سره ملګري دي.

دغه د دنيا ټول کافران هيڅ انساني کرامت نه پيژني او نه ورته قايل دي، د دوئ علاج يوازې په توره کيدای شي بيا يې وفرمايل:

ای: د مغرب او سيدونکو تاسو د هر قل د پوځ مقابله وکړئ مونږ به د کسری والا مقابله وکړو، بيا يې خطبه ختمه کړه.

☚ د زيد بن وهبه رضي الله عنه څخه روايت دی: چې د نهروان جنګ څخه وروسته علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او د جهاد ترغيب يې ورکړ او د جهاد فضايل يې بيان کړل، خو هيڅ مثبت جواب ورنه کړ ټول چپ پاتې شول ټولو باندې لکه بې هوشي چې راغلې وي خبرې يې اوريدلې، خو د جهاد همت په چا کې نه ؤ پاتې، نو له اوږدې خطبې ويلو بيرته را کښته شو او خپل کورته ولاړ.

بيا علي رضي الله عنه څو ورځې بعد ټول مشران را وغوښتل ورته يې وويل: څه چل شوی دی چې تاسو ته د جهاد له پاره د تياري کولو امر کوم خو تاسو باندې داسې حالت راشي او سترګې يو خوا بل خوا ته اړوئ او راړوئ لکه چې زنکدن مو وي او په مځکه داسې ورشلم شئ، لکه په تاسو کې چې روح نه وي؟ ولې دومره بې غيرته شوي ياست چې نه خپله جهاد کوئ او نه نور تيار ولای شئ او چې څوک زه جهاد ته تيار کړم د هغوئ د را ګرځيدو کوښښ کوئ دا ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنګل وحشتناک زمری جوړ شي او غوري کوئ چې که وخت راغی نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بیا مکارې ګیدړې درنه جوړې شي دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرګ له ویرې خپل دروا غجن عذرونه پیش کړل فقط یو څو کسانو په خوشحالئ جهاد ته تیار شول.

بیا علي رضي الله عنه هغه مجاهدینو ته تسلي ورکړه چې کامیابي د پوخ او وسلې په ډیر والي کې نه ده د اسلام په تاریخ کې تش لاس مجاهدین په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامیاب شوي دي بیا یې ورته وویل: چې زه غواړم چې تاسې زما ښې اړخ ته چپ اړخ ته مخکې او شاته وجنګیږئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامۍ څخه خلاص شي چې د دنیا له پاره یې ذلالت خوښ کړی دی، بیا یې ورته وفرمایل:
ای د سلام برحقه مجاهدینو !

هیڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختیار یې د دښمن سره وي کومکونه او امدن یې له کافرانو وي دوئ چې اوس د دنیا له پاره کافرانو ته وفادار دي بیا به هم تاسې ور باندې ودارږي، ځان سره به تاسې هم ذلیل کړي.

بیا یې ورته وفرمایل:
ای مجاهدینو تاسو چې هر ځای ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ورزده کړئ او تاسو هم د اسلامیت او انسانیت نمونه و اوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار ورور په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختئ مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پیدا کیږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي یا بد عمله وي هغوئ په احسنه طریقه له هغې لارې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بیان کړئ هغوئ به خپله راوګرځي.

بیا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بیعت واخست او ورته ویې ویل: چې تاسو خو رسول الله ﷺ نه دی لیدلی نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر یو له ځانه مفتیان او قاضیان نه جوړوئ زما اعمالو ته به ګورئ، د علي رضي الله عنه سیرت خلاصول مشکل دي په همدی کفایت کوو•
اوس د پښتنو د پلار **خالد ابن ولید رضي الله عنه** سیرت شروع کوو را سره اوسئ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• اخرج طبري ج 4 ص9 وص 11 وایضاً ص67
و اخرج امام احمد ج 1ص61
وایضاً ج 4 ص 57

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library